

**KOMMUNISTISEN INTERNATIONALEN
KYSYMYKSIÄ**

KANSAINVÄLINEN TILANNE JA KOMMUNISTISEN INTERNATIO- NALEN TEHTÄVÄT¹

I. Nykyisen ajanjakson taloudellisista ristiriidoista

Työjärjestyksen ensimmäisen kysymyksen alustus on meidän pitänyt jakaa kahtia. Minun osalleni on tullut nykyisen ajanjakson luonteeseen liittyvien yleisten kysymysten valaiseminen; toveri Manuilski tulee puhumaan eri kommunistipuolueitten taktikasta ja tehtävistä. Minun tehtäviini ei kuulu suorittaa uudestaan maailman taloudellisen ja poliittisen tilanteen analyysia. Siihen ei ole mitään aihetta, koska VI:n maailmankongressin päätöslauseelmiin sisältyvä analyysi ei tarvitse muuttamista. Minun tehtäväni on paljon vaatimattomampi, nimittäin valaista tuon analyysin joitakin oleellisia kohtia ja yleistä strategista linjaamme VI:n maailmankongressin jälkeen sattuneiden tapausten valossa.

Kapitalismin taloudellisen edistyksen yliarviointia vastaan

Lähtiessäni arvioimaan nykyistä ajanjaksoa on minun heti alkuun esiinnyttävä erästä oikeistolaista virhettä vastaan, joka, vaikkakin ilmenee aika ajoin melko "viat-

¹ Alustus Kommunistisen Internationalen Toimeenpanevan Komitean X täysistunnossa 1929.

tomassa” muodossa, kuitenkin minun mielestäni merkitsee suurta periaatteellista poikkeamaa. Tarkoitän nykyaikaisessa kapitalismissa, varsinkin nykyisenä ajanjaksona tapahtuvan tuotannon teknillisen kehityksen yliarviointia. Te tiedätte, että tuota yliarviointia on esiintynyt muun muassa saksalaisilla sopuillijoilla, ja erittäin selvästi se ilmeni Amerikan puolueen Keskuskomitean enemmistön teesiluonnoksessa viime puoluekokoukselle. Näissä teeseissä puhuttiin jopa ”toisesta teollisesta vallankumouksesta”, mikä muka olisi Amerikassa tapahtumassa — lausuma, jota Lontoon ”Times” käytti eräässä kirjoituksessa kesällä 1928, vähää ennen VI kongressiamme. Tässä ilmenee se tendenssi, että mikä tahansa uusi teknillinen keksintö arvioidaan askeleeksi eteenpäin taloudellisen edistuksen tiellä ja jätetään huomiotta kapitalismille yleensä ja monopolistiselle kapitalismille erikoisesti luonteenomaiset taloudelliset *äärirajat*, tuotannon jatkuvaa teknillistä kehitystä *pidättävät tekijät*.

Minun mielestäni johtaa tuo tendenssi marxismin perusteiden revisointiin ja sentähden on toveriemme hyvin aseistauduttava taisteluun tätä poikkeamaa vastaan.

Mikä on meidän yleinen, ratkaiseva kriteriomme, arvioidessamme taloudellista edistystä kapitalismin olosuhteissa? Ei jokaisella teknillisellä keksinnöllä ole itsestään yhteiskunnallistaloudellista arvoa. On suuria-kin teknillisiä keksintöjä, jotka kuitenkin eivät saa erikoista taloudellista arvoa heti kerralla, tai eivät yleensä sitä saa. Ratkaisevana taloudellisena kriteriona voi meillä olla vain *työn tuottavuuden kehitys*. Ei jokainen teknillinen parannus, niin suuri ja arvokas kuin olkoonkin, ole yhdistettävissä pääoman kasaantumisintressien kanssa, varsinkaan monopolistisen kapitalismin kaudella.

Miten voidaan jättää tuo tosiasia huomiotta? Johan aina monopolistisen kapitalismin synnyn ajoista asti yleisesti tunnettu tosiseikka on ristiriita tuotannon jatkuvan kehityksen teknillisten mahdollisuuksien yhtäältä ja monopolistisen kapitalismin voitonsaanti-intressien välillä toisaalta. Jo Marx korosti mitä voimakkaimmin tätä ristiriitaa, samoin kuin sen kärjistymistendenssiä kapitalistisessa kehitysprosessissa.

Tietenkin on kapitalistisessa maailmassa nykyäänkin käynnissä laajakantoinen työn tuottavuuden edelleen kehittäminen teknillisesti täydellistämällä työvälineitä ja tuotantomenetelmiä. Se on tosiasia. Mutta rinnan sen kanssa vaikuttaa toinen tendenssi, seisautumistendenssi, tuotantovoiman kehityksen pidättämistendenssi. Se on myös tosiasia. Eihän saa noin vain unohtaa kaikkea sitä, mitä Lenin on kirjoittanut viime mainitusta tosiasiasta, monopolistisen kapitalismin loismaisuudesta ja mätänemisestä, tendenssistä pysähtymiseen, koroillaelämiseen, koroillaaneläjävaltion asemaan siirtymiseen jne. Luen Leniniltä erään tätä kysymystä koskevan kohdan:

"Mikäli monopolihinnat vakiintuvat vaikkapa joksikin aikaa, sikäli vississä määrin häviävät vaikuttimet teknilliseen ja siis myöskin kalkkeen muuhun edistykseen ja eteenpäinmenoon, sikäli ilmaantuu myös taloudellinen mahdollisuus teknillisen edistyksen keinotekoiseen pidättämiseen". ("Imperialismi", suom. painos, siv. 107.)

Tässä yhteydessä Lenin viittaa esimerkkinä amerikkalaisen Owenin keksintöön, joka toi parannuksia pullotantoon. Saksalaiset pullotehtailijat ostivat tuon keksinnön estääkseen sen käyttämisen. Ja nyt viime vuonna ilmoitettiin sanomalehdissä, että keksintö on vasta nyt otettu käytäntöön. Samassa kirjassa Lenin kirjoittaa:

”Tuotantokustannusten alentamisen ja voiton kohottamisen mahdollisuus teknillisten parannusten käytäntöönnoton kautta vaikuttaa tietenkin muutosten hyväksi. Mutta monopolille luonteenomainen seisahtumis- ja mätänemistendenssi jatkaa vuorostaan vaikutustaan, ja yksityisillä tuotannonaloilla, yksityisissä maissa saa se vissiksi ajoiksi ylloitten.”

Eikö tämä muka enää vastaisikaan kapitalistista todellisuutta?! Kunhan vain asettaa kysymyksen selkeästi, niin heti paikalla käy ilmeiseksi, miten kaikki tuo on nyt vielä suuremmassa määrin totta kuin ennen. Huolimatta meidän päivinämmme tosiaankin tapahtuvasta yhteiskunnan tuotantokoneiston teknillisestä kehityksestä — mikä on ajoittain sangen huomattava — ilmeisempää kuin koskaan ennen on nyt se, että yhteiskunnallis-tuotannollisten voimien luonnollinen pyrkimys jatkuvaan kasvuun on *monta kertaa* suurempi kuin ne mahdollisuudet, jotka ovat olemassa kapitalististen tuotantosuhteiden puitteissa ja että kapitalistinen tuotantotapa ei enää voi antaa riittävästi tilaa työn tuottavuuden kasvamiselle tieteellis-teknillisiä edellytyksiä ja mahdollisuuksia täysin vastaavasti.

Ainoastaan yhdellä ”tuotantoalalla” saavuttaa teknillisten keksintöjen soveltaminen meidän aikanamme tosiaan loistavaa menestystä; ei tuotantovälineiden, eikä kulutusesineiden tuotannossa, vaan hävitysaseiden tuotannon alalla, sotatekniikan alalla. Niinpä on esimerkiksi tunnettua, miten nykyään huomattava osa kemiallista teollisuutta saa kasvustaan kiittää imperialististen hallitusten taholta tullutta tukea, jota ne ovat antaneet sotilaallisia päämääriä silmälläpitäen. Sama on laita siviilientoikenteeseen nähden. Tarvitsee vain muistaa, missä määrin kapitalistisessa maailmassa teknillinen edistys kaikilla yhteiskunnallisesti hyödyllisen tuotannon aloilla jää todella jälkeen sotatekniikan voit-

tokulusta, saadakseen objektiivisen kuvan kapitalistisesta kehityksestä ja kerta kaikkiaan menettääkseen halun ylistää sitä osaa, mikä nykyisellä kapitalismilla on yhteiskunnan tuotantovoimien muka rajattomassa kehittämisessä.

Kapitalistisesta rationalisoinnista

Argumenttina tätä katsantokantaa vastaan vedotaan kapitalistiseen rationalisointiin. Ja eikö tosiaankin tuo suuripiirteinen ja yksityiskohtainen tuotannon uudestijärjestely, joka laajenee käsittämään kokonaisia tuotantoaloja ja muutamissa teollisissa suhteissa korkeimmalle kehittyneissä maissa, kuten Saksassa ja Yhdysvalloissa, käsittää miltei kaikki tärkeät alat — eikö se tosiaankin todista päinvastaista kuin mitä edellä sanoin?

Ei lainkaan. Meidän on vain tarkoin tehtävä itsellemme selväksi, mitä kapitalistinen rationalisointi tosiasiassa on. Tätä kysymystä käsitelimme jo Kominternin Toimeenpanevan Komitean VII:ssä täysistunnossa, mutta minun nähdäkseni on aikaisempia määritelmiämme täydennettävä ja tehtävä täsmällisemmiksi.

Tietenkin itse kapitalistit ja porvarilliset tutkijat lukevat "rationalisointiin" jos jonkinlaiset tuotannon ja jakelun uudestijärjestelymenetelmät, kunhan ne vain antavat voittoa, kuten esimerkiksi kaikkinaisten kauppavälikäsien poiston, milteipä minkälaisen pysyvän pääoman säästön tahansa, minkälaisen tahansa tuotannon tyypisöinnin, normalisöinnin, standartisöinnin jne. Mutta kaikki tuo ei ole kapitalistista rationalisointia sen varsinaisessa mielessä, vaan se kuuluu käsitteihin, jotka jo kauan on tunnettu toisilla, niiden olemusta paremmin vastaavilla nimillä. Kapitalistinen rationalisointi on sa-

nan varsinaisessa mielessä *työprosessin* uudestijärjestelyä tietyn systeemin pohjalla, selvänä vallitsevana päämääränä työvoiman riiston tehostaminen.

Rationalisointiajatus nousi alunperin esiin niin sanotun "työn tieteellisen järjestämisen" (scientific management) yhteydessä. Mutta tuon ajatuksen laajamittaisena käytännöllisenä toteuttamisena on *konveijertjärjestelmän* käytäntöönotto (jossain määrin muunnettuna kaivoksissa, rakennusteollisuudessa, konttoreissa ym.)

VII:ssä täysistunnossa puhuimme kapitalistista valearationalisointia vastaan. Oli oikein, että teimme siitä päätöksen, vaikka sanamuoto ei ollutkaan tarkka, sillä kapitalistinen rationalisointi on vakava tosiasia. Mutta paljon vaarallisempaa oli se, että meidän riveissämme ei silloin vielä ollut täyttä selvyyttä ja yksimielisyyttä siitä, voimmeko me tinkimättä esiintyä koko kapitalistista rationalisointia vastaan, vaan pitäisikö taistella vain sen "seurauksia" vastaan ja muuten noudattaa jonkinlaista "puolueettomuutta" siihen nähden. Saksalaiset toverit näkivät oikein asian ytimeen, huomaten jo ennakoita, että kapitalistinen rationalisointi tietää työläisten aseman hirvittävästä huononemista, minkä tähden he vastustivatkin kaikenlaista puolueetonta asennetta tässä kysymyksessä. Mutta keskusteluissa ilmeni silloin toinen katsantokanta, jonka mukaan kapitalistinen rationalisointi rinnastettiin yleensä tuotannon teknilliseen kehitykseen. Sanottiin, että kapitalistisessa rationalisoinnissa on *kaksi puolta*, teknillinen ja yhteiskunnallinen, jotka tosin ovat eroittamattomasti toinen toisensa yhteydessä. Se oli hyvin epätarkka sanonta. Asia ei suinkaan tule selvemmäksi siitä, että jätämme huomioonottamatta kapitalistiselle rationalisoinnille ominaiset omalaatuiset erikoisuudet ja sanomme: kapitalistinen rationalisointi on taloudellista edistystä, mutta työläisille se tuottaa

vahingollisia seurauksia. Kapitalismin vallitessa on mil-
lä tahansa uusien koneiden käytäntönotolla vahingol-
linen "yhteiskunnallinen puolensa". Ja tässä tapauk-
sessa on juuri tuo "yhteiskunnallinen puoli" asian ydin.

Kapitalistinen rationalisointi voi tuoda koneellisia pa-
rannuksia — ja useimmiten niin onkin tosiaan laita —
mutta parannukset voivat myös jäädä tulematta. Kaik-
kein oleellisin piirre, joka aina on kapitalistisessa ratio-
nalisoinnissa, on *työn voimaperäistyttäminen*. Työn voi-
maperäistyttämiseksi otetaan käytäntöön konveijeri;
mahdollisia (joskaan ei aina) ovat vastaava työkalujen
uusiminen jne.

Kapitalistinen rationalisointi merkitsee siis sanan var-
sinaisessa mielessä *puserrusta, jonka tarkoituksena on
saavuttaa jokaisen yksityisen työläisen työn mahdolli-
simman suuri voimaperäistymisen uudestijärjestämällä
työprosessi konveijerijärjestelmän mukaiseksi tai peri-
aatteellisesti samanlaisen automaattisen piiskasysteem-
in mukaiseksi ja kontrolloimalla työn voimaperäi-
syyttä*.

Tämän määritelmän ja ylempänä mainitun välinen
ero on näennäisesti vähäpätöinen, mutta itse asiassa se
on sangan suuri. Se käy selväksi, jos asettaa seuraavan
kysymyksen: onko kapitalistinen rationalisointi olemuk-
seltaan työn tuottavuuden kohottamista? Aikaisemman
määritelmän mukaan — on, nykyisen — ei.

Marxin määritelmän mukaan on työn tuottavuuden
kohoaminen sitä, että työmies kykenee "samalla työvoi-
man kulutuksella ja samassa ajassa tuottamaan enem-
män kuin ennen". Tämä saavutetaan pääasiassa pa-
rantamalla tuotantovälineitä. Työn voimaperäistyttämi-
nen taas merkitsee: "suurempaa työn kulutusta samas-
sa aikayksikössä, kohonnutta työvoiman jännitystä, työ-
ajan jokaisen huokosen tiukempaa täyttämistä", so.

"työn kondensointia", työajan "tiivistämistä", eli Marxin sanoja käyttäen: "suuremman työmäärän ahtamista vis-
sin ajan puitteisiin".

Kysymys on siis kahdesta eri asiasta. Yrittäjän kannalta on kummankin tuloksena yhden työläisen tiettyinä aikana tuottamain tavarain määrän suureneminen. Yleinen sääntö on, että uusien koneitten käytäntöön otosta johtuvan työn tuottavuuden kohoamista seuraa työn voimaperäisyyden kohoaminen. Mutta työn voimaperäisyyden kasvua voi olla ilman, että on sen tuottavuuden kasvua, ilman työvälineiden teknillistä parantamista.

Kapitalistisessa rationalisoinnissa on eräs sinänsä edistykseellinen selkka: työläisen tarpeettomien liikkeiden poistaminen työprosessista, eli kuten Marx sanoo: "työvoiman tuottamattoman kulutuksen vähentäminen". Mutta verrattuna työn tavattomaan voimaperäistytämiseen on tällä seikalla toisarvoinen merkitys ja paljon suurempi merkitys on sillä tosiasialla, että kapitalistisen rationalisoinnin yhteydessä käy koneiden ja ennen kaikkea työkoneiden teknillinen kehitys vis-
sin valitsevaan suuntaan: — konveijerijärjestelmän soveltamisen suuntaan, jotta kävisi mahdolliseksi yhä suurempi työn voimaperäistyttäminen ja automaattinen kontrolli. Aina ennenkin on työn voimaperäistyminen ollut ilmiö, joka on seurannut teknillistä edistystä, mutta nykyään on siitä tullut työvälineiden teknillisen parantamisen välitön ja tärkein päämäärä.

Voiko meillä tässä kysymyksessä olla puhetta minkäänlaisesta puolueettomuusasenteesta? Ei tietenkään. Sille kannalle ei asettunut VII täysistuntokaan. Missä olosuhteissa me voisimme noudattaa tietystä mielessä neutraalisuutta tämäntapaisen työprosessin uudestijärjestelyn suhteen? Ainakin seuraavat ennakkoehdot pitäisi olla olemassa: 1) että työvoiman kulutuksen kohonnut

intensiivisyys korvattaisiin työläisille vastaavasti lyhentämällä työpäivää ja kohottamalla reaalipalkkaa; 2) ettei voimaperäisyyden kasvu menisi yli tiettyjen rajojen, jolloin se ei enää ole korvattavissa, jolloin työpäivän lyhennyksestä ja työpalkan kohoamisesta huolimatta ylenpalttinen jännitys vaikuttaa tuhoisasti työläisen terveyteen tai elämän pituuteen ja 3) että korvaamisessa ja työn voimaperäisyyden välttämättömässä rajoittamisessa otettaisiin erikoisesti huomioon ikäeroavuudet (nuoret ja vanhat työläiset). Mutta ovatko nämä ehdot täytetyt kapitalistisessa rationalisoinnissa? Eivät missään koko kapitalistisessa maailmassa. Työtä organisoitaessa otetaan nämä seikat huomioon vain Neuvostoliitossa. Niin, jos kolmen edellä luetellun ehdon lisäksi on täytetty vielä neljäs — se nimittäin, että työväenluokka itse hallitsee tuotantovälineitä — silloin olemme valmiit ei pelkästään neutraalisesti suhtautumaan rationalisointiin, vaan ”sopimaankin” sen kanssa. Mutta silloin se ei ole enää kapitalistista rationalisointia.

Työväenluokan elintason aleneminen

Kysymykseen suuremman voimaperäisyyden korvaamisesta kohottamalla työpalkkaa kuuluu myös seuraava probleemi. Teesiluonnoksessamme sanotaan, että kapitalistinen rationalisointi ”alentaa työväenluokan elintaso”. Toveri Varga, joka VI:lle kongressille toimittussa kirjasessaan (”Kapitalismin laskukauden tulos vakaantumisen jälkeen”) oikein toteaa työn voimaperäistytämisen kapitalistisessa rationalisoinnissa ja sitäpaitsi eroittaa sen työn tuottavuuden kohoamisesta, vastusti puhemieshistorian istunnossa meidän väitettämme, että työ-

väenluokan elintaso alenee kapitalistisen rationalisoinnin johdosta. Minusta olisi oikein vielä sekin, jos asianomaisessa kohdassa sanoisimme, että kapitalistinen rationalisointi aiheuttaa *ehdottoman huononemisen työväenluokan asemassa*. (Ääni salista: "Oikein!"). Mutta minun nähdäkseni on oikein sekin, mitä sanotaan päätöslauselmaluonnoksessamme. Työväenluokan aseman absoluuttisesta huononemisesta voi puhua siinäkin tapauksessa, että reaalipalkka nousee, ja nimenomaan siinä mielessä, missä siitä puhuu Marx "Pääoman" I osassa: "Sikäli kuin pääoma kasaantuu, täytyy työläisen aseman huonontua, olipa hänen palkkansa mikä tahansa suuri tai pieni". Se oli Marxin kanta. Mutta voi meidänkin esittämäämme sanontaa puolustaa, jos sen oikein marxilaisesti ymmärtää. Toveri Vargan ehdotusta tässä kysymyksessä ei taas voi hyväksyä. Hän tahtoi vaihtaa meidän määrittelymme tilalle sanat: kapitalistinen rationalisointi "pienentää heille tulevaa osaa (työläisten osaa) omasta tuotteestaan". Siihen kapitalistinen rationalisointi tietystikin johtaa, sen on kapitalistinen kehitys aina tehnyt. Ei siitä, vaan jostain muusta on nyt kysymys.

Ensiksi, työväenluokan elintasollahan ymmärretään myös *työttömäin* elintaso. Toveri Varga on itse kirjoituksissaan monasti korostanut joukkotyöttömyyden tavattoman suurta merkitystä Yhdysvalloissa ja eräissä muissa maissa. Ei kai liene niin, että hän olisi unohtanut tuon tärkeän seikan?

Toiseksi, otan vapauden tehdäkseni Vargalle seuraavan kysymyksen: merkitseekö työpalkan alentaminen työvoiman arvoa alemmaksi työläisten elintason alenemista vai ei? Minä luulen, että se sitä merkitsee. Siinä mielessä me olemme kysymyksen ymmärtäneet ja siitä kirjoittaneet. Ja epäilemättä juuri tuo työpalkan aleneminen

työvoiman arvoa alemmaksi kapitalistisen rationalisoinnin seurauksena on yleinen sääntö. Toveri Varga yksinkertaisesti vain samaistaa elintason "realipalkan" kanssa sanan ahtaimmassa merkityksessä, ja sitten piste. Olettakaamme, kuten hän väittää, että kapitalistisen rationalisoinnin johdosta työläisen "realipalkka" ei laske, vaan nousee. Tuskinpa niin on, mutta jos niin olisikin, niin tokkopa se olisi todisteena siitä, ettei työpalkka tosiasiasa olisi laskenut työvoiman arvon alle? (Ääni salista: laskee jatkuvasti!). Marxin mukaan on palkan kohoaminen tosiasiasa sen alentamista työvoiman arvon alle siinä tapauksessa, "jos työvoimasta maksetun hinnan kohotus ei korvaa sen kulumisen kiihtymistä." Sitäpaitsi ei pidä unohtaa, että Marxin mukaan: "... työvoiman päiväarvo on näet, kuten muistetaan, laskettu työn keskimääräisen keston eli työläisen normaalin elinajan ja sitä vastaavan, normaalin ihmisluonnon mukaisen elinaineen vaihtumisen mukaan. (Pääoma I osa, suom. pain. v. 1948, Kansankulttuuri Oy., s. 487).

Tämä otetaan huomioon teesiluonnoksessamme. Mutta otetaanko se huomioon kapitalistisessa käytännössä? Ei. Juuri monopolistinen pääoma luo monopolihinnat ei vain tavaroille, vaan monopolihinnat myös työlle (päinvastaiseen suuntaan) pyrkien työvoiman hinnan alentamiseen sen arvon alle. Ylimääräisen voiton anastaminen tätä viimeainittua tietä tapahtuu varsinkin kapitalistisen rationalisoinnin ja työn tavattoman voimaperäistytämisen kautta.

Toveri Varga sanoo Amerikasta, että siellä on huomattavissa "realipalkan" nousutendenssi, mutta kuinka suuresta tai kuinka pienestä työpalkan kohoamisesta on puhe, sen kysymyksen hän jättää sivuun. Mutta juuri tuon kysymyksen tutkiminen osoittaisi hänelle että työ-

läisten elintaso *ei* itse asiassa *kohoa*. Ylempänä mainitussa kirjasessaan hän vielä antaa muun muassa seuraavan omituisen selityksen:

”Konvejerin aikaansaama työvoiman kulutus on toteutettavissa vain sillä ehdolla, että ravinto on hyvä ja työpäivä suhteellisen lyhyt — muussa tapauksessa työläinen menehtyy työnsä ääreen. Samoin kuin työjuhtia ruokitaan paremmin, silloin kun ne ovat raskaassa työssä, niin myös ihmis-automaatille, jonka pitää työskennellä ennenkuulumattomalla intensiivisyydellä, on pääoma pakotettu antamaan enemmän rehua ja tavaraa, enemmän lepoa kuin ennen.”

Tuo ei kuulosta hullummalta, varsinkin kun t. Varga tällöin alaviitassa vetoaa Marxiin (!). Ja sittenkään se ei ole oikein, tai parhaassa tapauksessa on sitä vain puoleksi. Oikeata on sinä se, että raskaassa työssä olevia juhtia ruokitaan tavallisesti paremmin. Mutta työläisten surkeus onkin juuri se, ettei hän kapitalismin vallitessa ole yhtä ”onnellisessa” asemassa: hänen ruokansa ei lisäänty samassa suhteessa kuin työn raskaus. Mitä tulee Marxilta otettuun sitaattiin, niin tuskinpa se voi vahvistaa tov. Vargan käsitystä työpalkan kohoamisen väistämättömyydestä, sillä siinä sitaatissa ei yleensä puhuta työpalkasta halaistua sanaa. Sitä paitsi (mikäli tiedän) on se ainoa kohta Marxilla, joka kaippaa, ei tarkistusta, vaan tiettyä täydentämistä kapitalistisen rationalisoinnin valossa.

(En ole aivan varma, eikö joku punainen professori voisi löytää Marxilta jonkun lauseen todistukseksi siitä, että Marx otti jo huomioon konvejerin vaikutuksenkin.)

Työn voimaperäistyttäminen ja joukkotyöttömyyden kasvaminen

Marx sanoo tässä kohdassa seuraavasti:

”...työssä, missä ei ole kysymys ohimenevistä kuumeentapaisista toimintapuuskista, vaan päivä päivältä uudistuvasta,

säännöllisestä yksitoikkoisuudesta, täytyy tulla käännekohta, jossa työpäivän jatkaminen ja työn voimaperäisyyden lisääminen joutuvat ristiriitaan toistensa kanssa, niin että työpäivän jatkaminen tulee mahdolliseksi ainoastaan työn voimaperäisyyttä heikentämällä ja päinvastoin suurempi voimaperäisyys vain työpäivää lyhentämällä.” (Pääoma I osa, suom. s. 389).

Tämä on pohjaltaan oikein vielä nytkin. Se solmukohta, missä työn voimaperäistyttäminen ja työpäivän pidentäminen törmäävät vastakkain, eli ovat mahdottomat yhteen sovitettaviksi, on yhä vielä saavutettavissa. Mutta kapitalistisen rationalisoinnin vaikutuksesta on tuo solmukohta siirtynyt huomattavasti edemmäksi, syvemmälle. Konveijeri määrää työn voimaperäisyysasteen, eikä jo kerran säätyneet työtahti ole enää riippuvainen työläisen suuremmista tai pienemmistä yksilöllisistä kyvyistä. Joko työläinen voi seurata tätä tahtia, tai ei voi. Jos voi, pitää hänen työskennellä tarkasti säädettyyn tahtiin; ellei voi, niin silloin: pois jaloista! silloin hän ei ole enää työläinen sille laitokselle, vaan työläisen ruumis, jonka tilalle otetaan uutta työvoimaa. Se on kapitalistisen rationalisoinnin ydin. *Nyt syö pääoman Molok työläispolven paljon nopeammin kuin ennen.*

Tämä uusien ilmiöiden marxilainen analyysi on täysin sopusoinnussa Marxin selvillesaamain kapitalismin yleisten tendenssien kanssa. Marxin kuvaama ”itse työvoimaa hävittävä työn voimaperäisyys” on kapitalistisen rationalisoinnin kautta tullut jokapäiväiseen käytäntöön. Itse тов. Varga esittää kirjassessaan professori Arnold Duringin erittäin luonteenomaiset sanat:

”Työteho pysyy tällöin (väsymisen alussa) muuttumattoman korkeana, työläinen ei tunne väsymystä (Eiköhän ole liioittelua! — K.). Sitä ei voi todistaa objektiivisesti, koska työteho ei muutu ... Työn vaikeuden vähitellen kasvamista eivät huomaa itse työläisetkään, sillä se tulee niin salaa ... Joku pikku sairaus voi heti ilmituoda hänen tilansa; tai huomaa hän aikaa

myöten itse, että "jossain on vikaa" ... Se että tuon hiipivän, korvaamatta jäävän liikaväsymyksen keksiminen on mahdotonta, se on eräs kaikkein ikävimpiä seikkoja, joihin klipistyvät kaikki yritykset tieteellisesti määritellä (?) työn voimaperäisyyden luvalliset rajat."

Jos siis jopa porvarilliset oppineet joutuvat pulaan "työn luvallisen voimaperäisyyden" rajain määrittelyn probleemin edessä, niin sitä vähemmän on itse kapitalisteilla syytä sitä rajoittaa. Ennen kuului tiettyssä määrin itse yrittäjän intresseihin olla kohottamatta työn voimaperäisyysastetta yli vissien rajain työaikaan verraten. Nyt hän on "rationalisoinnin" johdosta saanut laajemat mahdollisuudet ajaa työläisen kuoliaaksi. Nyt tehdään voittoa suorastaan työläisen sydänverestä.

Sentähden on myös seurauksena jättiläismäinen *joukkotyöttömyys*. Käy kirjaimellisesti niin kuin Marx sanoi:

"Se, että toinen osa työväenluokkaa ylityönsä kautta tuomitsee toisen osan pakottettuun joutilaisuuteen, ja päinvastoin, tulee rikastumisen välineeksi yksityiselle kapitalistille ..." (Pääoma I osa, suom. s. 587).

Ja tämän yhteydessä Marx lisää Englannin suhteen:

"... jos työ huomispäivänä yleisesti rajoitettaisiin järjelliseen määräänsä, ja se jälleen jaettaisiin ikäkausia ja sukupuolia vastaavasti työväenluokan eri kerroksia kohti, niin olisi nykyinen työväestö ehdottomasti riittämätön kansallisen tuotannon jatkamiseen sen nykyisessä mittakaavassa." (Harv. K.)

Tästä näkyy, miten Marx ymmärsi *todellisen rationalisoinnin*. Mutta näin käsitettynä rationalisointi on mahdollinen vain Neuvostoliitossa, proletariaatin diktatuurin vallitessa.

Meille tämä kaikki on käytännöllisesti mitä tärkeintä. Se osoittaa, että taistelumme työpalkan kohottamiseksi ja erittäinkin työpäivän lyhentämiseksi on kapitalistisen rationalisoinnin käytäntöönnoton jälkeen saanut vielä paljon suuremman merkityksen. Käy aivan selväksi, mi-

ten entinen tunnuksemme 8-tuntisesta työpäivästä on jo vanhentunut. Samalla se osoittaa sen tehtävän ajankoh-
taisen tärkeyden, että työläisille valaistaan konkreetti-
sesti ja oikein työväenluokan aseman jyrkkää huonone-
mistä nimenomaan kapitalistisen rationalismin takia, ja
että työläiset alkaisivat selvästi tajuta tämän huonone-
misen.

Tov. Vargan ansioksi on luettava, että hän alleviivasi
ei vain sen merkityksen, vaan sen uuden luonteen, mikä
on Yhdysvaltain, Englannin ja Saksan nykyisellä jouk-
kotyöttömyydellä. Tosin jo kapitalistisen kasaantumisen
yleisen lain mukaan on asia niin, että mitä enemmän
pääoman yhteenkokoontuminen ja keskittyminen kehiti-
tyvät, sitä enemmän pitää kasvaa teollisuuden reservi-
armeijan. Mutta yksinomaan sillä ei voida selittää sitä
laajuutta, minkä joukkotyöttömyys on nyt saanut kapi-
talistisessa maailmassa. En hyväksy t. Vargan yritystä
johtaa tästä yleistä lakia tai yleistä tendenssiä työläisten
lukumäärän ehdottomaan pienenemiseen. Mutta sikäli
kuin hän asettaa joukkotyöttömyyden kasvun ja sen
kroonillisen luonteen kapitalistisessa maailmassa viiden
viime vuoden aikana syyperäisesti riippuvaiseksi yhtääl-
tä kapitalistisesta rationalisoinnista ja toisaalta asian-
omaisten kapitalististen maiden menekkimarkkinain
suhteellisesta ahtaudesta — sikäli on hän epäilemättä
oikeassa. Suuren pitää työttömän armeijan olla, jos mie-
li tyydyttää nykyisen yhdysvaltalaisen, englantilaisen ja
saksalaisen kapitalismin intressejä, mutta kun se on niin
hivittävän suuri kuin se todella nykyään on, menee se
jo niiden rajain yli, jotka vastaavat kapitalismin intres-
sejä näissä maissa. Työpalkan polkijoina ovat työttömät
miellyttävä asia voitonahneelle pääomalle, mutta valtai-
sat työttömän joukot, jotka vuosikausia ovat tuottamat-
ta lisäarvoa — se ei ole laitaa. Nehän ovat "hänen" työ-

miehiään, pääoman työmiehiä, mutta eivät tuota lisäarvoa, ja se ei ole laitaa. Se on mitä vakavin oire kapitalismin kriisistä.

Onko kapitalistinen suunnitelma- talous mahdollinen?

Mihin finanssipääoma ryhtyy tällaisessa tilanteessa? Ensiksi tuotannon edelleen keskittämiseen, pääoman jatkuvaan yhteenkokoamiseen, monopolisoinnin laajentamiseen kaikissa tärkeimmissä kapitalistisissa maissa. Finanssipääoman koneistoa "täydennetään" yhä enemmän pankki- ja teollisuuspääoman yhä laajemman yhdistämisen kautta, muiden talousalojen, kulkulaitoksen, sisä- ja ulkomaankaupan yhä laajemman monopolisoinnin kautta. Niinpä esim. Yhdysvaltain uudet suuret monopolit viennin alalla ovat viime aikoina saavuttaneet tärkeän merkityksen. Edelleen. Pankkipääoma sentralisoituu yhä täydellisemmin. Sanalla sanoen kehitetään finanssipääoman kaikkia metodeja, jotka ovat tähdätyt sen monopolisysteemin organisoimiseen, "rauhalliseen organisoimiseen", systeemin, jota esim. "Yhteiskuntapolitiikan yhdistyksen" Zürichin konferenssin osanottajat (Herkner ja Sombart etunenässä) ylistivät vakavan, ristiriidattoman, "suunnitelmallisen", "organisoidun" eli "yhteenliitetyn" talouden ihmejärjestelmänä. Tosin on Sombart käynyt vanhoilla päivillään jossain määrin melankoliseksi, hän ei puhu enää "korkeasta" kapitalismista, vaan "myöhäiskapitalismista". Mutta "korkean" kapitalismin lakastuva kauneus korvataan sombartilaisessa myöhäisessä kapitalismissa lahjoittamalla sille vapaus kaikista vaarallisista ristiriidoista. Sombartin ennustuksessa annetaan kapitalismille rauhallista elämänaikaa

sata vuotta tai niille main (s.o. juuri sellainen perspektiivi, kuin minkä professorivanhus toivoisi itselleen). Herkner — hänkin meille jo vanhastaan tuttu figuuri — ei ole niin surumielinen kuin Sombart; hänen mielialansa on optimistisempi. Mainitussa konferenssissa hän esitti seuraavan idyllisen vertauksen:

"Ehkäpä siis kapitalismi on vanhaa viiniä sisältävän tynnyrin kaltainen, johon tuon tuostakin lisätään uutta sosialistista viiniä, ja niin viinin arvokas korkea ikä jää entiselleen."

Vahinko, ettei siellä ollut II Internationalen päämarxisti Karl Kautsky. Hän olisi varmaan arvelematta hyväksynyt niin Sombartin rauhallisen ultra-imperialismin kuin Herknerin kapitalistis-socialistisen optimisminkin. Hänhän kirjoittaa viimeisessä kirjassaan "Materialistinen historiankäsitys":

"Kapitalismi on suoriutunut niin monesta kriisistä, se on kyennyt mukautumaan niin moniin uusiin useinkin vallan hämmästyttäviin ja tavattomiin vaatimuksiin, että nykyään se näyttää melstä puhtaasti taloudelliselta kannalta katsottuna melkoista elinkykyisemmältä kuin puoli vuosisataa sitten."

Kas sinne saakka on tämä "marxismi" luisunut!

Mitä itse asiassa on tuo "organisoitu", "yhteenliitetty" kapitalismi, tuo kapitalistinen "suunnitelmallinen" talous? Se on sitä, mitä finanssipääoma janoaa, mihin se pyrkii, mutta mihin sen on mahdoton päästä. Neuvostoliiton kansantaloudessa käy työ 5-vuotissuunnitelman mukaan, mutta voiko mistään sen tapaisestakaan olla puhe kapitalistisessa maailmassa?!

Wallstreet haaveilee esimerkiksi maailman rahamarkkinain täydellisestä kontrolloinnista ja säätäjääsemasta. Mutta — kuten heti tulemme näkemään — tuskin nuo haaveet ovat päässeet syntymään, kun ne jo pirstoutuvat raivokkaan pörssikeinottelun ja kireän kansainvälisen

luottokriisin johdosta. Voiko kapitalistinen monopoli edes jossain yksityisessä maassa kokonaan hävittää kapitalistisen kilpailun? Ei. Tuotantovälineiden valtava keskittyminen ja pääoman yhteenkokoontuminen ovat tosiaan suurenmoisia askelia työn yhteiskunnallistuttamiseen, se on kaikki totta. Mutta totena pysyy myös se, että kapitalistinen monopoli voi olla olemassa vain yleisessä kapitalistisessa ympäristössä, ja se merkitsee: tavara-tuotannon ympäristössä, jossa samalla vallitsee kilpailu. Kapitalistinen monopoli on alituisessa ja ratkaisemattomassa ristiriidassa yleiseen ympäristöönsä, kuten Lenin on osottanut Marxin opin pohjalla "Imperialismi"-teoksessaan. Muistutuksissaan "Pääoman" koimanteen osaan Engels toteaa kapitalistien kohoavan pyrkimyksen karttelien ja trustien kautta tuotannon ja siis myös hintain ja voittojen säännöstelyyn, ja sanoo:

"On itsestään selvää, että nuo kokeet saattavat onnistua vain suhteellisen suotuisan taloussään vallitessa... Jos tuotanto säännöstelyä kaipaakin, niin se ei tietenkään ole kapitalistien luokka, joka on sitä kutsuttu toteuttamaan itse teossa." (Pääoma, III.)

Työväenluokka on siihen työhön kutsuttu. Sen osoittaa jo kaikkein pikaisin vertailu — tässä suhteessa — Neuvostoliiton talouden ja kapitalististen maiden talouden välillä.

Sosialistinen suunnitelmatalous

Teollisuustuotannon sentralisoinnin korkea aste, samalla kuin vapaalla kilpailulla on täysin alistettu osa; valtion ulkomaankaupan monopoli; järkipäinen suunnitelmatalous, joka ulottuu paljon laajemmalle kuin teollisuuteen ja kauppaan, ulottuu maatalouteen — kaikki

tuota, puhumattakaan tuon suunnitelmatalouden sosialistisesta luonteesta, jo pelkääntään organisatiomuotona katsoen merkitsee sellaista tuotantovoiman valtaisan säästön mahdollisuutta, mikä ei ole mahdollista missään kapitalistisessa maassa. Otammepa vaikka yhden yksityisen ilmiön kansantalouden varojen tuhlaamisesta kapitalistisissa maissa — lakkoliikkeiden aiheuttamat tappiot — niin voimme helposti kuvitella, miten paljon Neuvostoliiton taloudessa säästetään sillä, että täällä työväenluokka itse omistaa tuotantovälineet. Sitäpaitsi on otettava huomioon, että mikäli kapitalistisen monopolin todella onnistuu osittain hillitä vapaata kilpailua, niin se ei kapitalistisissa maissa tapahdu niin paljon yhteiskunnan tuotantovoimien kehittämiseksi, kuin tämän kehityksen pidättämiseksi.

Neuvostoliitossa taas juuri kapitalistisen monopolin poistamisen kautta, työväenluokan monopolin pystyttämisen kautta ovat yhteiskunnan tuotantovoimat vapautetut. Vieläpä sen huomattavan supistuksen Neuvostoliiton kansainvälisissä taloudellisissa yhteyksissä, mikä johtuu siitä, että olemme kapitalismin ympäröimänä, korvaa suurena määränä vapautuneiden, järkipäisesti suunnattujen tuotantovoimien nousu Neuvostoliitossa.

Silläkin alalla, missä Neuvostoliiton sosialistisen, suunnitelmallisen taloudenhoidon toteuttaminen on erikoisen vaikeata — nimittäin maataloudessa — merkitsee NKP(b):n nykyisen suuntauksen toteuttaminen valtavaa askelta eteenpäin. Se suuntaus on maatalouden kollektivisointi (neuvostotilat, kollektiivitaloudet jne.). Yksistään kollektiivitaloudet, jotka nykyään käsittävät noin 2,5—3 milj. hehtaaria, tulevat viisivuotiskauden lopulla käsittämään 25 milj. hehtaaria, so. kymmenen kertaa enemmän. Se merkitsee koko kansantalouden kehityksen tietoista, sosialistista johtamista, samalla tukemalla Neu-

vostoliiton vähä- ja keskivaraisen talonpoikaiston laajoja joukkoja. Se merkitsee suurta ryntäystä talonpoikaistalouden sosialistista uudestirakentamista kohti ja työväenluokan johto-osan vakauttamista uusien tuotantomuotojen kehittämisen pohjalla, liiton lujittamista talonpoikaiston perusjoukkojen kanssa.

"Suurten töiden" viisivuotissuunnitelman toteuttaminen, mikä vaatii suunnatonta voimain jännitystä työväenluokan taholta, jotta suoriuduttaisiin kapitalististen aineiden vastarinnasta, ja jotta maatalouden tavaton takapajuisuus saataisiin poistetuksi, takaa sosialistisen sektorin ratkaisevan vahvistumisen sekä kaupungissa että maaseudulla, kansantalouden kapitalististen aineiden vastaavasti heikentyessä.

Koska aikaisemmin puhuin kapitalististen maiden proletariaatin työehdoista kapitalistisen rationalisoinnin yhteydessä, niin pitää minun huomauttaa muutamista yksinkertaisista, mutta sängen luonteenomaisista toiseikoista työläisten työehtojen alalta Neuvostoliitossa. Neuvostoliitossa kohoaa työläisten palkka vuosi vuodelta. Sen lisäksi käytetään 10 pros. laitosten voitosta vuosittain työväenluokan elinolojen parantamiseen, siis tasasuhteisesti työn tuottavuuden nousun kanssa nousee työväenluokan osuus voitosta. Siihen vielä lisäksi yhteiskunnallinen vakuutus, johon työläisiltä ei oteta kopeekkaa heidän työpalkastaan. He saavat kaikki vakuutuksen tuottamat edut työpalkkansa lisäksi. Yhteiskunnallisen vakuutuksen rahasto on nyt kasvanut 1.100 milj. ruplaan. Tähän kuuluvat vielä kaikki työläisille myönnetyt alennukset ja etuisuudet erilaisissa sivistys- ja oppilaitoksissa. Mitä työaikaan tulee, niin parastaikaa otetaan Neuvostoliitossa käytäntöön 7-tuntinen työpäivä. Loka-kuuhun mennessä tänä vuonna siirtyy 20 pros. teollisuuslaitoksista 7-tuntiseen työpäivään, ja viisivuotiskauden

loppuun mennessä pitää koko teollisuuden olla siirtynyt 7-tuntiseen työpäivään. Kaivoksissa työskentelevillä on jo tätänykyä 6-tuntinen työpäivä, samoin on laita epä-terveellisissä ammateissa.

Tämä kaikki tekee ymmärrettäväksi kapitalistisen riis-
ton kahleet ja orjuuden harteiltaan suistamain ja omaa
sosialistista kotiaan rakentavain inhimillisten tuotanto-
voimain innoittuneen luovan "kilpailun". Tämä innoit-
tunut kilpailu tekee Neuvostoliitolle mahdolliseksi päästä
kehityksensä vauhdissa paljon edelle kaikkein edisty-
neimmistäkin kapitalistisista maista. Meillä, kapitalis-
tisten maiden kommunisteilla, on täysi syy entistä enem-
män tutkia Neuvostoliiton perusproblemeja, myöskin sen
taloudellisen kehityksen problemeja *ominamme* ja selvit-
tää miljoonille työläisille Neuvostoliitossa tapahtuvaa
sosialistisen rakennustyön suurenmoista prosessia. Sen
sijaan, että puhutaan kapitalistisen maailman vakaantu-
misesta, missä ei ole käynnissä vakaantumis-, vaan va-
kaantumisen järkkymisprosessi, on meillä täysi syy näyt-
tää kuva elämästä siinä maailman ainoassa valtiossa,
joka ei ainoastaan todella vakaannu, vaan luo myös so-
sialismia.

Imperialismin ristiriidat

Palaan takaisin kapitalistiseen maailmaan. Tietenkin
on totta, että monopolistisen kapitalismin kehitys, mikä
ei tapahdu pelkästään erillisissä maissa, vaan tietyssä
määrin kansainvälisessäkin mitassa, heikentää yhä
enemmän vapaiden markkinain sääntelevää merkitystä.
Mutta mihin se johtaa? Tuleeko sen tilalle joku uusi
yleissääntelijä? Ei tule. Kapitalistinen rationalisointi
vahvisti tavattomasti esimerkiksi Saksan tuotannollista

mahtia ja kilpailukykyä, mutta missä kilpailla, miten kilpailla? sitä ei ole Saksan osalta ratkaistu. Voivatko kansainväliset yhtymät olla kapitalismin yleissääntelijöinä? Eivät missään tapauksessa. On esimerkiksi syntynyt jättiläismäisiä kansainvälisiä raaka-ainekartelleja, mutta ne aiheuttavat vastaavilla aloilla eri maissa pitkäjänteisiä tuotantopulia. Niiden vaikutuksesta ilmeisesti kriisit vain saavat yhäkin suuremmassa määrin kansainvälisen luonteen.

Käy selväksi, mikä tärkeä merkitys on sillä seikalla, että sentralisointi ei kapitalistisessa maailmassa tapahdu ainoastaan yhteen keskuksen, vaan *useamptin* suuriin imperialistisiin keskuksiin, joiden edelleen kehitys *ei käy samassa tahdissa*. Mitä enemmän kapitalistisen maailmantalouden yleissääntelijän toiminta häiriintyy, sitä enemmän voivat rahamaailman eri johtoryhmät yrittää "säännöstellä" omalla riskillään ja omaan malliinsa. Mutta ne sääntelevät toinen toistaan vastaan, kukin vain saadakseen omat ylivoittonsa. Ja se tietää hillitöntä taistelua.

Siinä taistelussa voi esimerkiksi pääomain sijoittaminen olla niinä pyyntilonkeroina, joilla kaapataan saalis vieraalta alueelta. Ei yksistään vastustajan siirtomaissa ja "vaikutusalueilla", vaan vastustajan emämaissakin käytetään pääomain sijoitusta imperialistisena taisteluaseena. Tyypillinen esimerkki tästä on Englannin "Yleinen sähköyhtiö", missä englantilaiset ja amerikkalaiset pääomat käyvät keskenään mitä tuiminta taistelua, ja missä sinne tunkeutunut amerikkalainen pääoma osoittaa pyrkivänsä vaikuttamaan ei vain koronkiskurina, vaan vahingontekijänä. Taloudellinen tuhonteko vastustajan linnoituksessa — miksipäs ei finanssi-harvainvalta siihenkin keinoon ryhtyisi? Vai olisiko se ehkä siivottomampaa kuin vakoilu, sanomalehdistön lahjominen ja

muut "kilpailu"-menetelmät, joiden avulla imperialismin korkeat diplomaatit toimivat kaikissa maissa ?! Taistelu kaikilla aloilla, taistelu menekkimarkkinoista, raaka-ainelähteistä, pääoman vientialueista, ei vain osittaisista taloudellisista eduista, vaan oman taloudellisen alueen laajentamiseksi ja nimenomaan toisten kustannuksella, koska maailma on jo jaettu. Taistelu herruudesta, taistelu monopoliasemasta — kas sitä on tosiasiasa kapitalistinen "suunnitelmatalous".

Näiden kapitalistisen maailman ristiriitain hämääminen ja etenkin näiden ristiriitain kärjistymisen kieltäminen — se on Sombartin ja Kautskyn tapaisten finanssipääoman "tieteellisten" puolustelijain kutsumus. Tässä he monasti käyttävät aika ovelia menetelmiä. Sombart esimerkiksi pelaa näennäisesti marxilaisilla fraaseilla, tuo esille joukon tosiseikkoja työn yhteiskunnallistumisprosessista; hän tunnustaa nykyisen kapitalismin loisuolonteen, ei ennusta kapitalismin ijäistä elämää, vaan vähittäistä kuolemista, ehkä sadan vuoden kuluttua. Professori Schulz-Gävernitz sitävastoin on jo niin pelästynyt, että hän ennen mainitsemassamme Zürichin konferenssissa vastatessaan Sombartille lausui, ehkä vallankumous on sittenkin mahdollinen, sillä

"... ovathan rauhansopimukset koonneet Eurooppaan suuret dynamiittivarastot" ja "koskaan ei vallankumous voi puhjeta niin uhkeaan kukkaan kuin uusien sotien aikana".

Jopa hän pelkää, että silloin ei ole kysymys vallankumouksesta vain Euroopassa, vaan kysymys "maailman vallankumouksesta, joka voi vakavasti uhata vieläpä englantilais-amerikkalaisen kapitalismin jättiläisiä". "Euroopasta tulisi silloin — sanoo hän — Aasian niemimaa, jolla olisi pelkästään arkeologinen merkitys". Näette, minkälaisen kauhun valtaan on joutunut professo-

rimme, joka itse ei näe muuta pelastusta kapitalistiselle maailmalle kuin kristillisen uskonnollisuuden rokotuksen, s.o. reseptin, jolla on "pelkästään arkeologinen merkitys".

Miksi puhun tässä noista kapitalismin puolustelijoista? Siksi, että juuri nykyisenä ajanjaksona on mitä suurimmassa määrin tärkeätä antaa propagandassamme selvä kuva kapitalismin ristiriitojen kärjistymisestä.

Siinä on juuri se kohta, johon meidän on kritiikkimme keskitettävä koko terävyydessään. Tietenkään ei vain kritiikkiä Sombartia, Kautskya, Hilferdingia ja Kumppp. vastaan. Myöskin itsekritiikkimme on tässä oltava erittäin valppaana, jottei tehtäisi pienintäkään myönnytystä tendensselle, jotka tavalla tai toisella johtavat kapitalismin vähitellen "kuolemisen" perspektiiveihin. Tässä suhteessa on meille varoittavana esimerkkinä sellaisen suuren vallankumouksellisen kuin Rosa Luxemburgin virheet, hän kun joutui harhatelle tahtoessaan tehdä yksinkertaisen, puhtaasti taloudellisen kapitalismin perikadon lain. En tiedä erehdynkö, kun minusta näyttää, että t. Vargankin esittämä "tendenssi työläisten lukumäärän supistamiseen" (jonka hän yhdistää talonpoikain lopullisesti farmareiksi muuttamisprosessin ja siirtomaiden industrialisointiprosessin kanssa), sisältää kapitalismin vähitellen kuolemisen uuden teorian idun. Pyrkimys kapitalismin välttämättömän perikadon mahdollisimman selväpiirteiseen ja tiiviiseen taloudelliseen perusteluun heijastaa itsessään täysin lakimääräistä tarvetta. Jotta tuo tarve meidän propagandassamme tyydytettäisiin, niin neuvon tovereita ensiksi entistä perusteellisemmin tutkistelemaan ohjelmaamme ja toiseksi tutki-
maan enemmän Marxia. Mitä teemme uusilla kapitalismin perikadon laeilla, kun Marx on esittänyt tuon lain niin mainion selvästi ja iskevästi. Pyydän hiukan kärsi-

vällisyyttä; minusta tuntuu kuin kannattaisi muistiamme virkistää lukemalla tässä tuon Marxin vanhan lain.

"Poliittisen taloustieteen kritiikin" esipuheessa esittää Marx yleisen lain, joka koskee niin kapitalistista kuin vanhempiakin tuotantotapoja:

"Tietyllä kehitysasteella joutuvat aineelliset tuotantovoimat ristiriitaan olemassaolevoin tuotantosuhteiden kanssa, tai, mikä on samaa vain lainopillisesti lausuttuna, omistussuhteiden kanssa, joiden sisällä ne siihen asti ovat kehittyneet. Nuo suhteet muuttuvat tuotantovoimien kehityksen muodoista niiden kahleiksi. Yhteiskunnallisen vallankumouksen aikakausi alkaa".

Erikoisesti kapitalismin perikatoa koskee "Pääoman" I osan lopussa oleva tunnettu kohta:

"Pääomayksinoikeus tulee sen tuotantotavan kahleeksi, joka on sen kanssa ja sen suojassa kehittynyt. Tuotantovälineiden yhteenkokoontuminen ja työn yhteiskunnallistuminen pääsevät kohtaan, missä ne käyvät kapitalistisen vaippansa kanssa yhteensopimattomiksi. Se räjäytetään rikki. Kapitalistisen yksityksomaisuuden kuolinhetki lyö. Pakkoluovuttajat pakkoluovutetaan." (Pääoma I osa, suom. s. 697).

Mitä merkitystä noilla Marxin vanhoilla lausunnoilla on meille nyt kuudenkymmenen vuoden kuluttua? Hyvinkin suuri merkitys. Ne ovat tulleet mitä suurimmassa määrin ajakohtaisiksi, ne koskevat juuri nykyistä ajanjaksoa, juuri nyt on tullut Marxin ennustama aika. Pääoman monopolista on tullut "sen tuotantotavan kahle, joka sen kanssa ja sen johdosta kohosi kukoistukseen". Tuotantovälineiden sentralisointi ja työn yhteiskunnallistuminen ovat saavuttaneet sen tason, "jolloin ne eivät enää mahdu kapitalistiseen kuoreensa". Yhteiskunnallisten tuotantovoimien kehitys on jo ristiriidassa kapitalististen omistussuhteiden kanssa.

Kautskyn ja Cunowin tapaiset marxismin ammattiväärentäjät vääristelevät tässäkin hieman Marxin dialektiik-

kaa. He tulkitsevat kysymystä aivan kuin Marx muka väittäisi, että kapitalismin loppu tulee vasta silloin, kun tuotantovoimien edelleen kehittyminen käy ihan mahdottomaksi. Ja siitä Cunow tekee johtopäätöksen: kapitalismi elää siis vielä kauan. Kautsky taas, joka tahtoo näyttää viisaammalta ja ”sosialistisemmaltakin” kuin Marx, vakuuttaa: Marx on erehtynyt, ”kapitalismin loppu tulee *jo aikaisemmin*” (siis jo kapitalismin *aikana!*). Mutta Marx itse ei suinkaan ole tarkoittanut tuotantovoimien edelleen kehittymisen ehdotonta pysähtymistä.

Laissaan ei Marx ota yhteiskunnan tuotantovoimia eikä kapitalistisia omistussuhteita liikkumattomina, staatistina suureina, vaan ottaa ne niiden määrätystä, niille kiertämättömässä historiallisessa kehityksessä. Marxin mukaan kulkee kapitalististen omistussuhteiden kehitys monopoliin, pääoman yhä suurempaan keskittymiseen päin. Tuo keskitys merkitsee ”muutamien kapitalistien harjoittamaa pakkoluovutusta moniin kapitalisteihin nähden”, ja johtaa ”pääoman magnaattien lukumäärän” jatkuvaan pienenemiseen. (Ei työläisten, toveri Varga!), eikä välttämättä *kaikkien* kapitalistienkaan, vaan niiden magnaattien, jotka ”anastavat ja monopolisoivat kaikki tuosta muuttumisprosessista koituvat edut” (työn yhteiskunnallistuminen, tuotannon teknillinen kehitys jne. — K.). Tämä kaikkihan sopii mainiosti nykyiseen finanssipääoman aikakauteen. Tällä ei Marx sano, että kapitalistinen monopoli kehittyessään poistaisi kokonaan kapitalistisen kilpailun. Ei, hän sanoo täsmällisesti: ”Pääoman monopolista tulee (se merkitsee: on nyt jo tullut. — K.) sen tuotantotavan kahle, joka sen kanssa ja sen johdosta kohosi kukoistukseen”. Mistä tuotantotavasta on kysymys? Kapitalistisesta. Siis pääoman monopolista oli tuleva kapitalistisen tuotantotavan kahle. Onko se oikein? On. Se ilmenee ennen kaikkea kahdessa perus-

kohdassa: pääoman monopoli vaikuttaa: 1) vapaan kilpailun kahleena ja 2) tuotantovoimien vapaan kehityksen kahleena. Ne ovat ristiriitoja, joita on mahdoton ratkaista kapitalistisen järjestelmän vallitessa.

Mitä tuotantovoimien kehitykseen tulee, niin luonnehtii Marx sitä seuraavasti:

"Käsi kädessä tämän yhteenkokoontumisen kanssa, niin että muutamat kapitalistit pakkoluovuttavat monien omaisuudet, kehittyä työprosessin yhteiskunnallinen muoto yhä laajempialaiseksi, tieteen tarkoituksenmukainen teknillinen käyttäminen, (ei siis ole kysymys tuotannollisen tekniikan kehityksen absoluuttisesta estämisestä, vaan päinvastoin absoluuttisesta kehittymisestä. — K.), maan suunnitelmallinen käyttäminen, työvälineiden muuttuminen ainoastaan yhteisesti käytettäväksi, kaikkien tuotantovälineiden säästö, käyttämällä niitä yhdistetyssä, yhteiskunnallisessa työssä, kaikkien kansojen takertuminen maailmanmarkkinain verkkoon ja sen kautta kapitalistisen järjestelmän kansainvälinen luonne." (Pääoma I osa, suom. s. 696.)

Miten Marxin mukaan ratkaistaan tällä tavalla kasvavien yhteiskunnallisten tuotantovoimien ja samaan aikaan kasvavan pääoman monopolin yhteentörmäys? Proletariaatin vallankumouksellisen luokkataistelun kautta. Tärkeimmistä "yhteiskunnan tuotantovoimista", ihmistyövoimasta, jona kapitalismin vallitessa on riistetty proletariaatti, tulee kapitalismin itsensä kautta sen haudankaivaja.

"... kasvaa kurjuuden, sorron, orjuuden, rappeutumisen ja riiston määrä, mutta myöskin yhä paisuvan ja kapitalistisen tuotantoprosessin mekanismin itsensä kouluuttaman, yhdistyneen ja järjestyneen työläisluokan suuttumus." (Pääoma I osa, suom. s. 697.)

Tuo työväenluokka pakkoluovuttaa pakkoluovuttajat, hävittää kapitalistisen yksityisomistuksen, särkee taloudellisen ja koko yhteiskunnallisen kehityksen kapitalistisen kuoren. Sellainen on se kapitalismin perikadon laki, jonka Marx esitti, ja jonka kokonaan on Venäjän pro-

letariaatin suuri vallankumous jo oikeaksi todistanut. Imperialismin nykyisellä aikakaudella on tuo laki käynyt ajankohtaiseksi koko imperialistiselle maailmalle. Meidän on käytävä säälimätöntä ideologista taistelua kaikkia yrityksiä vastaan revisioida tätä Marxin teoriaa, tehtävä se työläisille aivan ymmärrettäväksi ja selväksi, selvitettävä sitä ei abstraktisesti, ei pelkästään Marxin sanoja toistamalla, vaan valaisemalla tuota lakia konkreettisesti kapitalismin nykyisten perusristiriitojen pohjalla.

Leniniläisen konkretisoinnin välttämättömyys

Tällöin on pidettävä lähtökohtana sitä Marxin opin käsittelytapaa, mikä oli Leninillä. Ensimmäinen peruseikka konkretisoinnissa on Leninillä se, että alleviivataan imperialismin vallitessa tapahtuvan kehityksen *epätasaisuus* eri tuotantoaloilla, kaupungeissa ja maaseudulla, eri maissa ja maanosissa: tähän liittyy yhtäältä taloudellisen ja poliittisen taistelun kärjistyminen eri imperialististen valtojen välillä, ja koska maailma on jo jaettu imperialistien kesken, siirtomaissa, ja maailman herruudesta käytävien imperialististen sotien kiertämättömyys. Toisaalta liittyy tähän talonpoikaiskysymyksen ja kansallisuuskysymyksen erikoinen osuus luokkataistelussa nykyisenä kautena ja myös siirtomaiden vapaus-taistelun ensiluokkainen merkitys. Mutta kaikkein parhaana Marxin teorian "konkretisointina" on Neuvostoliiton olemassaolo ja sen merkitys proletaarisen maailmanvallankumouksen tukikohtana.

Kaikki se, mitä leninismi on tuonut Marxin oppiin, sitä konkretisoimalla, ei millään tavalla merkitse Marxin lain muuttamista. Päinvastoin. Kaikki imperialismin ratkai-

sevimmat ristiriidat juontavat nykyisenäkin aikajaksona juurensa niistä perusristiriidoista, jotka Marxin laki toteaa. Eikö esimerkiksi englantilais-amerikkalaisen antagonismin kärjistyminen ole ilmaus siitä, että pääoman monopolista on tullut kapitalistisen tuotantotavan kahle? Nuo kahleet tuntevat nyt kyllin selvästi niin kummankin maan kapitalistit kuin työläiset ja työttömätkin. Englannin kapitalisteista tuntuu vain, että Amerikan pääoman monopolista on tullut Englannin kapitalismin kahle ja Yhdysvaltain porvaristosta asia näyttää olevan päinvastoin. Siitä taistelu. Tai Intian tuotantovoimien kehitys — eikö se ole Englannin imperialismin pääoman monopolin kahleissa? Eikö Kiinan kehitystä kahlehti Englannin ja Japanin monopoli? Kahlehti. Sama kapitalismin rengas on myös poikkiteloin Neuvostoliiton tuotantovoimien täyden kehittämisen tiellä.

Meidän ei pidä hetkeksikään jättää huomioonottamatta sitä, mitä Lenin korosti: *"Tämä ristiriitain kärjistyminen on historiallisen siirtymiskauden — imperialismin kauden — kaikkein mahtavin käyttövoima"*. Näin käsitti suuri vallankumouksellinen marxisti kysymyksen. Eikä se ole koskaan ollut niin oikein ja totta kuin imperialismin nykyisellä kaudella.

II. Kansainvälisen politiikan huomattavimmat ajankohtaiset ristiriidat

Neuvostoliitto ja kapitalistinen maailma

Rinnan Neuvostoliiton sosialistisen kehityksen ja lujuuttumisen kanssa vahvistuu sen kansainvälinen vaikutus ja voimistuu proletariaatin aktiivisuus ja kaikkien

maiden työtätekevien joukkojen Neuvostoliitolle antama aktiivinen tuki. Mutta sitä enemmän kasvaa imperialismin rosvomainen hyökkäysinto Neuvostoliittoa vastaan. Neuvostoliittoa saartavan kapitalistisen ympäristön imperialistisen ruokahalun kasvamisen johdosta ja sen sisäisten taloudellisten vaikeuksien aiheuttaman voimistuneen pyrkimyksen johdosta avata valtava potentiaalinen menekkimarkkina-alue, ovat ristiriidat kapitalististen maiden ja Neuvostoliiton välillä kapitalismin suhteellisen vakaantumisen ensimmäisten vuosien jälkeen joutuneet uuteen, kärjistyneeseen vaiheeseen. Ei ajeta vain vihamielistä politiikkaa ja ylläpidetä finanssisaartoa, vaan valmistellaan mitä julkeimmalla tavalla suoranaisesti sotaa Neuvostoliittoa vastaan.

Sitä todistavat Neuvostoliittoon rajoittuvien valtioiden kuumeinen varustautuminen, Puolan ja Romanian erillaiset sotilaalliset sopimukset, Ranskan pääesikunnan aktiivinen, johtava osanotto puolalais-romaniaisen armeijan järjestämiseen ja valmentamiseen, Englannin salajuonet Neuvostoliittoa vastaan Afganistanin alueella (valko-buharalaisten rosvojen hyökkäykset Neuvostotasavallan alueelle) ja Kiinassa (poliisien hyökkäys neuvostokonsulaattiin ym.). Englantilais-ranskalaisessa neuvostovastaisessa blokissa on viime aikana yhä selvemmin piirtynyt esiin Ranskan imperialismin osuus sodan järjestäjänä Neuvostoliittoa vastaan. Tällä sodalla pyrkii Ranskan imperialismi itäisten vasalliansa — Puolan, Tshekkoslovakian, Jugoslavian, Romanian — avulla ottamaan ratkaisevan askeleen koko Euroopan mannermaan alistamiseksi välittömän tai välillisen herruutensa alle.

Tietenkään ei kapitalististen valtojen ajama sotapolitiikka Neuvostoliittoa vastaan merkitse sitä, että ne olisivat yksimielisiä niin sanotussa ”Venäjän-kysymykses-

sä". Kaukana siitä. Ne ovat kaksi eri asiaa. Rosvojen kesken ei voi olla täyttä yksimielisyyttä, kuten Lenin sanoi.

Englannissa on nyt päässyt valtaan MacDonaldin hallitus. Miten se tuntuu Neuvostoliittoa vastaan tähdätysissä sotapolitiikassa? Minusta se merkitsee askelta taaksepäin, jotta sitten otettaisiin kaksi askelta eteenpäin. Itse Englannin porvaristokaan ei ollut täysin yksituumaista politiikassaan Neuvostoliittoon nähden. Chamberlain ja Baldwin jännittivät sotapolitiikkaa niin paljon kuin vain voivat, mutta eivät täysin onnistuneet. MacDonaldin tehtäväksi on uskottu saman politiikan jatkaminen kiertoteitse.

II Internationalen puolueet suhtautuvat Neuvostoliittoon yleensä hyökkäävämmiin kuin monet kapitalistipiirit. Se liittyy välittömästi niiden tehtävään olla porvariston vastavallankumouksen asiamiehinä työväenliikkeessä. Kapitalistisissa maissa tapahtuva proletariaatin vallankumouksellistumisprosessi tekee niiden kaikkien poliittisen olemasaolon uhatuksi, ja Neuvostoliiton sosialistinen rakennustyö vaikuttaa tähän prosessiin välittömästi. Se näöltään huomattava ero, mikä on Englannin labour-puolueen hallituksen "pasifistisen" politiikan ja esimerkiksi Saksan sosialidemokratian avoimen sosialfasistisen politiikan välillä, on itse asiassa aivan vähäpätöinen, ohimenevä aste-ero. Mutta siitä puhun vähän myöhemmin.

Saksan porvariston kansainvälinen asema

Saksan porvariston ulkopoliitikassa voi ensi kädessä todeta yleisen tendenssin neuvostovastaisen politiikan vahvistumiseen. Mutta ellei ota huomioon vain tätä puol-

ta, vaan koko sen ulkopoliittisen tilanteen, missä Saksan porvaristo nykyään on, niin osoittautuu, että sen asema on tavattoman ristiriitainen. Selvänä oireena siitä on jopa Saksan fasismin jakautuminen kahteen leiriin: sosialifasismiin ja "saksalais-natsionalismiin", joiden kesken vallitsee tarkoituksellinen työnjako. Sosialidemokraattien, keskustan ja Stresemannin viime vuosina tiukasti puolustama Saksan uuden imperialismiin n.s. "sopimispolitiikka" englantilais-ranskalaisen blokin kanssa asettaa johtavaksi tavoitteekseen ennen kaikkea Saksan kapitalismin sisäiselle vakaantumiselle välttämättömien ehtojen luomisen, vaikkapa sillä hinnalla, että Ranskalle tunnustetaan hegemonia Euroopan mannermaalla. Korvaukseksi Versaillesin rauhansopimuksen tärkeimpien ehtojen lojaalisesta täyttämisestä, englantilais-ranskalaisen blokin yleisen taantumuksellisen Euroopan-politiikan tukemisesta, Saksa esittää vaatimuksia, että sille annettaisiin joitakin siirtomaamandaatteja ym. Mutta kun jo alun perin on ollut selvää, että toivo siirtomaamandaattien saannista Ententen armosta on roikkunut ilmassa, niin ei pelkkä "täyttämispolitiikkakaan" ole voinut Saksan porvaristoa tyydyttää. Se ei aio tyytyä pelkästään siihen, että saa Saksan proletariaatista pumpputa parin kolmen sukupolven ajan hirvittävän suuret sotaverot Ententelle annettavaksi; etujensa kannalta sitä kiinnostaa Itävallan yhdistäminen Saksaan, itäisten rajojen oikominen, ja erittäinkin aikoo se päästä siihen, että saa oikeuden avoimeen *aseistamiseen*. Tavattomasti kiinnostaa sitä Venäjän menekkimarkkinain valtaaminen, mutta tietenkin valtaaminen sille itselleen, eikä suinkaan Puolalle ja Ranskalle. Sitä eivät lainkaan miellytä Ranskan ja Puolan lisääntyvän laajentumisen tulevaisuudennäköalat, jotka uhkaavat panna sen vasaran ja alasimen vä-

liin. Tuo Saksan uusimperialismin ristiriitainen asema tuli ilmi myös viime neuvotteluissa sotakorvauskysymyksestä Pariisissa.

Kysymys sotakorvauksista

Kymmenen vuotta sitten, jolloin Hermann Müller allekirjoitti Versaillesin sopimuksen, ei korvauskysymys ollut niin mutkikas kuin nyt. Silloin sanottiin suoraan: "Saksan on maksettava ja maksettava paljon, ja ellei se maksa, niin lyömme sitä, lyömme kuin vierasta sikaa." Ja sitä toslaankin lyötiin. Itä-Saksaan muodostettiin Puolan käytävä, Länsi-Saksassa miehitetiin laajoja alueita, koko maa saarrettiin ja pantiin muurien sisään. Kuluu sitten muutamia vuosia ja taas osoittautuu paikkansa-pitäväksi vanha sananlasku: "ei ole niin korkeata muuria, jonka yli ei kultakuormaa kantava aasi pääsisi" (meidän päivinäme ei kultakuormaa kantavaa aasia enää sanota aasiksi). Amerikasta virtasi dollareita ja Saksa alkoi maksaa dollareilla. Se oli käännekohta.

Kymmenen vuotta sitten ollessaan Versaillesissa julisti "pyhä" Wilson Amerikan pääoman nimessä liittolaisille: "Minä olen kaikkien kansojen itsemääräämisoikeuden kannalla, tehkää siis mitä ikinä haluatte, mutta yhdellä ehdolla: maksakaa minulle viimeistä dollaria myöten kaikki, mitä olette minulle velkaa; *mistä* te rahat otatte, se on minulle samantekevää, ja jos te tällöin ette tule pitäneeksi arvossa muiden kansojen itsemääräämisoikeutta, voin minä kääntyä selin, jotta en sitä näkisi..." Dawesin ja Youngin metodi taas on toinen. Amerikka — sanoi Lenin jo vuonna 1920 — ryöstää maailmaa toistaiseksi "omaperäisellä" tavalla, kaupallisesti. Se ilmenee sotakorvausprobleemin nykyisessäkin ratkaisussa:

Saksasta kutsutaan pois poliittiset komissaarit ja niiden sijaan lähetetään pankkikomissaarit, aluemiehityksen sotilaallisten metodien sijaan tulee uuden kansainvälisen sotakorvauspankin finanssi-salajuonittelu, sotakorvausmaksujen mahdollisimman suuri rahassa suorittaminen, transfer-suojan poisto ja Saksan sotakorvausvelkojen kaupallinen mobilisointi.

Minkälainen oli Pariisin pelipöydän ääreen kokoontuneiden neljän pelurin suunnitelma? *Ranskan* hallituksen vedot muistuttivat eniten alkuperäistä versaillelaista kantaa: kiskoa Saksalta sotakorvausmaksuja niin paljon kuin suinkin, eikä antaa tippaakaan perään Saksan imperialistiselle paineelle. Sotakorvaussummien suuruuteen nähden oli Ranskan hallituksen pakko suostua myönnytyksiin tosin sen kannalta kokolailla ymmärrettävässä muodossa: lähivuosina saa Ranskan imperialismi sängen paljon rahaa (korvausmaksujen kaupallistuttamisen kautta), mutta tietysti tulevaisuuden kustannuksella ja hintana se, että luopuu välittömästi Saksan kolonialisointipolitiikasta. Tämä muoto on Ranskan imperialismiin mieleen, sillä eihän niin kukaan tiedä, miltä maailma näyttää 37 tai 58 vuoden päästä, ja niin on jokainen lähivuosina taskussa kilisevä frangi paljon suuriarvoisempi kuin kaikkein houkuttelevimmat tulevaisuudenlupaukset. Niinpä sen suostumus perustuikin sängen tosioloihin laskelmiin.

Mitä laskelmia *Saksan* "sovittelu"-poliitikot tekivät käydessään Pariisissa sopimuksentekoon? He puhuivat: "Vaikka emme olekaan maksukykyisiä — minkä seikan asiantuntijamme voivat todistaa — niin olemme me kuitenkin valmiit maksamaan kaiken, vieläpä enemmänkin kuin mitä teidän asiantuntijanne pitävät mahdollisena, jos vain annatte meille muutamia siirtomaamandaatteja" jne. Tässä hengessä puhuivat Pariisissa varsinkin

Saksan epäviralliset edustajat (suoraan tai kautta rantaan). Tuo naiivi Englannin ja Ranskan armollisella luovalla käyvän siirtomaa-expansion tulevaisuusnäköaloilla spekulointi ajoi Pariisissa auttamattomasti karille.

Englannin hallitus pyrki Pariisissa saamaan Saksan tiukemmin sidotuksi englantilais-ranskalaiseen blokkiin (tietenkin niin, ettei siitä kuitenkaan tulisi rahallista tappiota), ja ehkä jossain sopivassa käänteessä riitauttamaankin Saksa Yhdysvaltain kanssa, ensi kädessä yhdistämällä korvausmaksukysymykseen vaatimuksen niiden velkain pienentämisestä, jotka liittolaismaat ovat maksamassa Yhdysvalloille. Sekin laskelma jäi huomattavalta osaltaan toteutumatta.

Mitä tulee *Amerikan* imperialismiin, jota Pariisissa edusti Morganin firma, niin se ilmaisi olevansa valmis rupeamaan finanssivälittäjäksi Saksan ostamiseksi irti Ranskan harjoittaman välittömän kolonisatiopolitiikan pihdeistä, mutta hyvää taloudellista ja poliittista välittäjäpalkkiota vastaan: palkkiona perspektiivi Saksan vähitellen alistamisesta oman määräävän finanssikontrollinsa alle ja tuon kontrollin käyttämisestä Amerikan finanssikontrollin tukikohtana Euroopan muihin osiin nähden ja tulevaisuudessa mahdollisesti myöskin poliittisena vastapainona Englannin imperialismille. Minusta näyttää, että Youngin suunnitelman johdosta tuon Amerikan pelin onnistumismahdollisuudet kasvoivat huomattavasti. Ilman Amerikan pääoman osanottoa ei neuvotteluista olisi yleensä tullut mitään. Amerikkalaiset tietävät, että tuo "afääri" vaatii pääomaa, mutta amerikkalaisillahan on tavattoman kehittynyt finanssitekniikka, so. taito hankkia tehokkaan vallan ja kontrollin panemalla likoon verrattain pieniä pääomia.

Yhdysvallat ja Saksa

Itse asiassa on Amerikan imperialismiin asenne viimeisten kymmenen vuoden kuluessa oleellisesti muuttunut. Monroe-oppi on hyvä, mutta se ei riitä enää amerikkalaiselle imperialismille. Amerikan pääomaintien vienti on alkanut näytellä valtavaa osaa. Ja koska kerran Yhdysvaltain pääomaintien suurvientit on jo käynnissä, niin miksi viedä sitä vain Kiinaan ja ylipäänsä takapajuisiin maihin; Saksan kaltainen korkealle kehittynyt teollisuusmaa on ainakin yhtä sopiva Amerikan rahapääoman kasaamistarkoituksiin; jopa otettaisiin Saksa avosylin Amerikan kontrolloimaksi vasallivaltioksi... Tämäntapaisten spekulatiivien ovat viime aikoina tavallaan vilahdelleet eräiden amerikkalaisten finanssipiirien lausunnoissa. Erittäin kuvaava on "New-Yorkin National City Bankin" bulletinin" antama neuvo Saksan sotakorvausprobleemiin: Saksan on tehtävä enemmän työtä ja syötävä vähemmän.

Youngin suunnitelman mukaan on Saksan maksettava paljon, mutta Saksan kapitalismin menekkimahdollisuuksien laajenemista ei ole edellytetty. Tätä tavattoman tärkeää kysymystä ei Pariisissa edes käsitelty. Voiko Saksa maksaa vai ei? Viimeisessä kirjoituksessaan pitää Keynes sitä mahdottomana, mutta t. Varga arvelee sen olevan mahdollista. Ja sentähden sanomme varovasti: Mitä tapahtuu 37 tai 58 vuoden kuluttua, se on eri kysymys (josta meillä on oma mielipiteemme). Mutta lähivuosiin nähden voimme varmuudella ennustaa Youngin suunnitelman toteuttamisen tiellä olevan tavattomia vaikeuksia. Mainitsin jo, että Saksan porvaristo puolestaan on kaikkea muuta kuin halukas tyytymään vuodesta toiseen sotakorvausten maksajan vaatimattomaan osaan. Sekin haluaa ajaa imperialistista politiikkaa.

Tuon politiikan prosessissa on Saksan pakko jossakin määrin päästä imperialististen maailmanvoimien ole-massaolevan järjestelmän sisään. Mutta siinä järjestel-mässä on paljon räikeitä ristiriitoja; asenteen selkeä määrittely niiden suhteen ei suinkaan ole helppo tehtävä riittämättömästi aseistetulle Saksan porvaristolle.

Merkitseekö sotakorvaus-pulman nykyinen ratkaise-misyrittäminen imperialististen ristiriitain "sovittamista", kuten t. Varga arvelee korjausehdotuksessaan teesiluonnok-seemme? Ei. Toinen asia on niiden sovittamisen yrittä-minen, ja tykkänään toinen asia tulokset mihin pääs-tään. Itse Youngin komissio laatimassaan mietinnössä pukee epäilyksensä sanoiksi näin:

"Jos niiden (asianosaisten) suhtautumistavassa ilmenee viha-miellisyttä tai edes epäluottamusta tai jos heissä ilmenee ten-denssejä aiheuttaa tai jatkaa yksipuolista taloudellista eristä-mistä (diskriminatiota), niin järjestelysuunnitelmamme, joka on täysin toteutettavissa, jos siihen on hyvää tahtoa, kohtaa, ennemmin tai myöhemmin, vaikeuksia, niin että sitkeä, pitkä-alkainen kärsivällisyttä kysyvä työ Euroopan jälleenrakenta-miseksi huomattavasti pitkistyy. Sillä jos hyvää tahtoa ja kes-kinäistä luottamusta puuttuu, eivät mitkään sopimukset ja ta-keet ole minkään arvoisia."

Imperialististen ristiriitain vallitessa on sängen toivo-tonta luottaa "hyvään tahtoon". Voiko todellakin kuvi-tella, etteivät nykyiset imperialismiin ristiriidat antaisi tuntoa itseään esimerkiksi kansainvälisen reparatiopan-kin sisällä? Enpä luule. En kajoa tässä Saksan sisäis-ten luokkavastakohtien kärjistymisen perspektiiveihin, — siitä puhumme myöhemmin. Mutta ensiksikin eng-lantilais-amerikkalaisella ristiriidalla ei sotakorvauskysy-myksen tällaisen ratkaisun seurauksena ole mitään mah-dollisuuksia lieventymiseen, päinvastoin sen pitää kär-

jistyä. Toiseksi Saksan ja Ranskan suhteet kärjistyvät. Ja kolmanneksi — seuraava tulevaisuusnäköala: Youngin suunnitelmaa toteutettaessa nousee eteen tavattomia vaikeuksia, sillä menekkimarkkinakysymys käy Saksalle mahdottomaksi ratkaista. Mistä sen ratkaisua etsitään? Siitäkö, että Saksalle annetaan joitakin siirtomaita Afrikasta? Naurettavaa on siitä puhuakaan. Ratkaisua haetaan kaikkialta, mutta ensi kädessä idästä, Neuvostoliitosta. Ei millekään maalle Neuvostoliiton markkinat ole niin tähdelliset kuin juuri Saksalle. Kapitalistisen maailman painostus Neuvostoliittoa vastaan tulee kasvamaan. Ja vanha tunnuslause: "Saksan on maksettava", voi vähitellen muuttua uudeksi tunnuslauseeksi: "Venäjän on maksettava, Venäjän on ostettava." ("Ja ellei se tahdo, niin koko kapitalistinen maailma puristaa Neuvostoliiton saartorengaaseen!") Tämä voi olla aiheena jo MacDonaldin ja Hooverin tulevassa neuvottelussa. Mitä taas niihin suurkeinottelijoihin tulee, jotka tulevat istumaan kansainvälisessä reparatiopankissa, niin he tulevat aivan varmasti ajamaan voimakkaampaa painostuspolitiikkaa Neuvostoliittoon nähden. Silloin ajetaan neuvostovastaista politiikkaa Amerikan imperialismiin siihen välittömästi osaaottaessa, ehkäpä sen johdollakin. Ja se merkitsee pitkää askelta eteenpäin yleiskapitalistisen yleisrintaman luomisen tiellä Neuvostoliittoa vastaan.

Englannin ja Amerikan välinen ristiriita

Se, että Versaillesin sopimuksen vanhat puitteet käyvät ahtaiksi Amerikan imperialismiin laajenemiselle, ei tule ilmi pelkästään Saksan sotakorvausprobleemin yh-

teydessä. Englannin, Ranskan ja Japanin laajentumispolitiikka voi helpommin kehittyä Versaillesin sopimuksen pohjalla. Päinvastoin Yhdysvaltain laajentumisen on Amerikan mantereen ulkopuolella ollut toistaiseksi tyydyttävä pääasiallisesti taloudellisiin valtauksiin. Ei vain Euroopan tule olla avoinna Amerikan finanssieks-pansiolle, ei vain kaikkien merten vapaus, vaan ovet auki kaikille mantereille — se on nyt Amerikan imperialismiin tunnuslause. Monroen oppi on hyvä, mutta ei enää kyllin avara tuolle taloudellisessa suhteessa väkevästi lujit-tuneelle imperialismille. Ovet kiinni Amerikan mantee-reelle, mutta selki selälleen kaikkiin muihin.

Englannin ja Amerikan pääoman välinen taistelu saa yhä laajemmat mittasuhteet ja terävämmät muodot. Etelä-Amerikassa me nykyään näemme siitä mainion kuvan. Ja taloudellinen taistelu muuttuu vääjäämättö-mästi poliittiseksi taisteluksi. Aseistautumis-kilpajuoksu alkaa saada kuumeisen luonteen kummallakin puolen.

Estävätkö nuo molempinpuoliset sotavalmistukset keskustelemasta edelleenkin "aseistautumisen rajoitta-misesta", "rauhan tukemisesta" ja "sotien kieltämisestä". Eivät lainkaan. Pasifistiset neuvottelutkin ovat välttämätön etappi sodan valmisteluissa. Sen me hyvin tiedämme niiden neuvottelujen historiasta, joita käytiin Saksan, Englannin ja Ranskan kesken viime imperialisti-sen maailmansodan kynnyksellä. Niiden neuvottelujen "menestyksistähän" toivotettiin koko kapitalistinen sanoma-lehdistö yötä päivää, ja arvelivatpa jotkut valtiomiehet, että rauhallisen ratkaisun mahdollisuudet olivat huomattavasti suureneet juuri sillä hetkellä, kun yhtäkkiä, odottamatta, sota syttyi. *Tuolla yllätyksellisyydellä, odottamattomuudella* on yhtä oleellinen merkitys impe-rialistisen maailman sodan syttymiselle kuin edelläkäv-villä pasifistisilla neuvotteluilla.

Tällaiset neuvottelut ovat välttämättömiä monelta eri kannalta. Jo oman kansan suurten joukkojen valmentamiseksi sodan varalta ovat pasifistiset neuvottelut ja tunnukset välttämättömiä. Varsinkin kaikilla tuoreessa muistissa olevan viime imperialistisen sodan kokemuksen jälkeen on imperialistien laajalti operoitava pasifistisilla tunnuslauseilla ihan sodan julistamishetkeen asti. Tuo diplomaattinen peli on välttämätöntä myös liittolaisista taisteltaessa ja sitten sitä varten, että olisi mahdollista valita kaikkein otollisin hetki sodan alkamiselle.

Uusi imperialistinen maailmansota on näet mitä suurimmassa määrin uhkayritys. Katsomme sitä esimerkiksi Englannin porvariston näkökannalta. Tästä sodastahan tulee sellainen voimainkoetus, jolloin koko Britannian imperiumin kohtalo pannaan yhden kortin varaan. On varsin käsitettävää, että Englannin porvaristolla ei ole luontoa suorastaan jouduttaa tuota sotaa yrittämättä ensin siirtää sitä tuonemmaksi, yrittämättä ensin päästä imperialistisiin tarkoituseriinsä ilman sotaa, mikäli se mahdollista on. Amerikankaan imperialismilla ei nykyään ole erikoista syytä jouduttaa tuota sotaa, sillä Amerikan hyväksi tekee aika työtä. Tällaisissa olosuhteissa eivät imperialististen hallitusten neuvottelut rauhan säilyttämisestä ole mitään muuta kuin taistelua edullisimmista sodankäynnin ehdoista, ja siinä mielessä ne ovat yksi sodan valmistelun välttämättömistä menetelytavoista.

MacDonald tahtoo nyt sopia välittömästi Hooverin kanssa jopa rauhan *periaatteista!* Suurten objektiivisten ristiriitojen tosiasialliseen kärjistymiseen se vaikuttaa hyvin vähän. Tietysti ei aina käydä pelkästään tuollaisia joutavia keskusteluja ja neuvotteluja, vaan silloin tällöin voidaan myös tehdä juhlallisia sopimuksia ja sopimuskirjoja. Mutta yksi asia on *varma*, aseistamiskilpa-

juoksu tulee jatkumaan, taloudellinen ja poliittinen tals-
telu yhä kärjistymään, ja valtava yhteentörmäys lähenee.

Poliittisen ilmapiirin jännittyneisyys lisääntyy koko
maailmassa niin maailman imperialismin ja Neuvosto-
liiton välisten ristiriitain ympärillä kuin myös Englannin
ja Amerikan vastakohtan ympärillä. Viimemainitun vas-
takohdan yhteydessä tapahtuu suuri voimien uudestaan-
ryhmittäminen. Kanadaa ja Australiaa vetää Amerikan
imperialismi vaikutuspiiriinsä kuin jättiläismagneetti.
Italian on omaksuttava tietty asenne ja se taipuu yhä
enemmän Amerikalle ystävälliseen suuntaan. Japanin-
kin on määriteltävä kantansa; sitä vetää Englannin lei-
riin. Britannian imperiumin tärkeimmissä siirtomaissa
tuntuu tuon ristiriidan vaikutus jo enemmän tai vähem-
män selvästi. Tällöin käyttää Amerikan imperialismi
nykyään ovelasti hyväkseen sitä mahdollisuutta, jonka
objektiiviset olosuhteet sille tarjoavat, operoida vieraille
vaikutusalueille tunkeutuessaan toistaiseksi jonkin ver-
ran toisin menetelmin ja tunnuslausein kuin Englannin
ja Japanin imperialismi, esimerkiksi "kansojen itsemää-
räämisöikeuden" tunnuksin — muistamme Amerikan
viittausta Egyptiin Kelloggin sopimuksen yhteydessä —
tai tunnuksin: ovet auki Kiinaan! Tällä on määrätty
vaikutus siirtomaiden kansallisreformistisen porvariston
suuntautumiseen nähden.

Kiinan asema

Taloudelliseen mahtiinsa nojaten panevat Yhdysvallat
Kiinassa silmämääräiseen taloudellisten hallitsevien
kukkulain valtaamisen, keskushallituksen alistamisen
finanssisuhteessa ja diplomaattisesti, toivoen siten saa-
vansa korvatuksi sen, ettei sillä ole alueellisia vaikutus-

piirejä, jollaisia Englannilla ja Japanilla on Kiinassa, ja ottaakseen tarpeellisella hetkellä käytäntöön väkivalta-menetelmät. Osa Kiinan porvaristoa elättelee sitä harhaa, että sen onnistuu käyttämällä hyväkseen eri imperialististen valtojen kilpailua, ja ensi kädessä Yhdysvaltain tukemana, saada huomattavaa menestystä Kiinan itsenäiselle kehitykselle. Tosiasialla ei Kiinan porvaristo voi saada mitään muuta kuin sellaisia "oikeuksia", jotka kullakin hetkellä vastaavat tämän tai tuon suurvallan imperialistisen politiikan päämääriä. Mitä esim. merkitsee Kiinan muodollinen tulliautonomia? Muistatte, miten trotskilaiset suurentelivat tuon kysymyksen merkitystä, jota he pitävät Kiinan vallankumouksen milteipä ratkaisevana probleemina. No, nyt on Nankingin hallitus saanut tulliautonomian, mutta voimassaoleva tullitariffi ei ole mitään muuta kuin finanssitariffi, joka tulee jossain määrin auttamaan hallituksen tulojen lisääntymistä, mutta joka ei lainkaan vastaa maan tuotantovoimien kehityksen etuja. Tietenkin on eräänlainen, joskin toistaiseksi sängen vaikeutunut kansallisen kapitalismin kasvu Kiinassa lähiaikoina mahdollinen ja luultava. Siihen liittyvä sisäinen pyrkimys tuotantovoimien kehittymiseen itsenäisellä kansallisella pohjalla tulee kuitenkin aina törmäämään maailman imperialismin siirtomaaorjuutuspyrkimyksiin. Täydellä varmuudella voi sanoa, että näissä yhteentörmäyksissä tulee Kiinan porvaristo joka kerran kavaltamaan kansallisen itsenäisyyden edut. Tuo Kiinan porvariston kapitulatio-politiikka johtuu yhtäältä siitä, että sen välittömät edut ovat kasvettuneet yhteen eri imperialististen ryhmien pääoman kanssa ja toisaalta siitä valtavasta luokkavastakohtien kärjistymisestä, mikä tapahtui työläisten ja talonpoikien liikkeen viime nousun aikana, vallankumoustaapahtumain aikana v. 1927, mikä aiheutti Kiinan por-

variston lopullisen siirtymisen vastavallankumouksen leiriin.

Aivan samoin ovat viimeaikaiset eri militarististen klikkien, joiden selän takana eri imperialistiset hallitukset punovat juoniaan, väliset yhteentörmäykset havainnollisesti osoittaneet, ettei Kuomintangin hallitus pysty aikaansaamaan todellista valtiollista yhtenäisyyttä Kiinassa. Kiinan porvaris-demokraattisen vallankumouksen perustehtävät liittyvät mitä kiinteimmin *agraarivallankumouksen* ja feodalismiin jätteiden hävittämiskysymykseen. Mutta porvaristo ei tätä Kiinan suurinta probleemia voi ratkaista. Pelkistä sanomalehdistön pintapuolisista tiedonannoista saa jo käsityksen siitä, että Kiinan maaseutu on kuin valtameri, joka kerran liikkeeseen jouduttuaan ei enää tyynny. Miltei taukoamatta leimahtele milloin siellä, milloin täällä sissisodan palo. Uuden työläisten ja talonpoikien vallankumouksellisen nousun edellytysten kypsyminen Kiinassa käy agraarikriisin kärjistymisen pohjalla. Kaikki puheet Kiinan kehityksen "rauhallisista", "kemalistisista" perspektiiveistä ovat tyhjää lorua. Ei olemassaolevien perusristriitojen poistuminen, vaan niiden kärjistyminen on Kiinassa käynnissä, mikä ehdottomasti johtaa uuteen yleiseen vallankumoukselliseen kriisiin, joka on luonteeltaan vielä laajempi ja syvempi kuin vuosina 1926—27.

Intian vallankumouksen kasvu

Yhä suuremman kansainvälisen merkityksen saa Intiassa viime aikoina kasvanut vallankumousliike. Sen johdossa ei enää ole porvarillinen oppositio vaan proletariaatti. Viime vuoden valtava taloudellisten lakkojen aalto muuttui tänä vuonna Bombayssa mahtavaksi po-

hiittiseksi lakkoliikkeeksi. Se oli Bombayn työläisten valankumouksellinen vastaus Englannin vallanpitäjien provokatioon (muhaméttilaisten usuttaminen hindujen kimppuun), lakkolaisten ampumiseen, hallituksen vainoitoimenpiteisiin työläisten ja talonpoikain puolueen ja vasemmistolaisten ammattiliittojen johtajiin nähden.

Intian kansallisreformistien (svaradshistien ym.) luonteenomainen suhtautuminen ei ilmennyt ainoastaan siinä, että he puolustivat tehtailijain etuja ja heidän hillittömiä riistopyyteitään lakossaoleviin työläisiin nähden, vaan myös heidän petturimaisessa antautumispolitiikassaan, joka heillä on jo kauan ollut käytännössä kansallisessa liikkeessä, varsinkin nyt sopuillaan kuuluisan Simonin komission kanssa ja luopuessaan vaatimuksesta Intian täydellisestä itsenäisyydestä viime kansallisessa kongressissa. Samaan aikaan kuin Englanti hajottaa Egyptin parlamentin näyttäen siten kouraantuntuvasti, että sen — juhlallisesti julistama — ”suvereenisuus” ei ole mitään muuta kuin brittiläistä alastonta väkivaltahallintoa, samaan aikaan Intian kansallisen porvariston poliitikot rukoilemalla rukoilevat Englannilta hämärää perustuslakia ”dominioni-autonomian” puitteissa, perustuslakia, joka ei ole paperipalan arvoinen, kun kerran Englannin vallanpitäjät ja sotajoukot ovat Intiassa.

Viimeinen porvarillinen kansalliskongressi ei edustanut Intian todellista kansallista vapausliikettä, vaan sitä edusti tätä kongressia *vastaan* järjestetty työläisten mielenosoitus. Täysin siitä riippumatta, voiko tuen toivo Amerikan imperialismin taholta jossain määrin piristää Intian kansallisen porvariston horjuvaa oppositiota (joka on periaatteessa ”hyljännyt väkivallan”), tulee *joukko-liike* Intiassa joka tapauksessa kasvamaan niin laajuudeltaan kuin taistelevalta luonteeltaankin. Tuon kasvun juuret juontuvat Intian riippumattoman taloudellisen

kehityksen voimien ja Englannin rahapääoman monopolin voimien välisestä kasvavasta ristiriitaisuudesta, johon ovat yhteydessä viime aikoina monilla kotimaisen teollisuuden aloilla puhjenneet pulat. Ehdottomasti vahvistuvaan, vaikkakin sangen vaikeutuneeseen, hidastuttuun, rujomuotoiseen Intian teollisten tuotantovoimien kehitysprosessiin nähden (jota mister Purcell niin pelkää) ei Englannin imperialismi, pyrkiessään säilyttämään monopoliasemansa, itse asiassa aja muunlaista siirtomaapolitiikkaa kuin Intian teollistumisen jarruttamispolitiikkaa, kovempaa painostuspolitiikkaa sen itse näistä kehitystä vastaan. Se taas kärjistää ennen kaikkea *maatalouspulaa*, joka on yleisen vallankumouksellisen kriisin kasvun pohja Intiassa. Takapajuksen maatalousjärjestelmän sortuminen, järjestelmän, johon eroittamattomasti liittyvät feodaalisten jätteiden valta-asema agraarisissa suhteissa, on viime vuosina saanut selvän pitkäaikaisen agraarikriisin muodot, mikä saattaa Intian riippuvaiseksi jopa *elintarpeiden tuonnista* ulkomailta, vieden miljoonat imperialismiin, tilanherrain ja koronkiskurien rosvoamat talonpojat nälänhätään. Hirvittävään köyhyyteen tuomitut ryysyläistyneen talonpoikaiston valtaiset joukot heräävät lopulta poliittiseen liikkeeseen, kerääntyvät proletariaatin taistelurivistöjen ympärille ja valmentuvat vallankumoukselliseen taisteluun sortajiaan, feodaalisia ja puolifeodaalisia tilanherreroja, koronkiskureita ja imperialistisia vallanpitäjiä vastaan.

Viime aikoina on tätä käsityskantaa vastaan kohottanut äänensä Roy — en tiedä voiko häntä enää toveriksi sanoa — (Ä ä n i s a l i s t a : Oikein! ei ole enää toveri!) — hän kun kirjoittelee brandlerilaisten luopioitten sanomalehtiin. Hän syyttää meitä siitä, ettemme tahdo ajaa liittopolitiikkaa Intian kansallisen porvariston kanssa.

Hän tahtoi kannattaa työväenliikkeen liittoa kansallis-reformististen porvaripuolueiden kanssa Intiassa. Eritäinkin lukee hän viaksemme sen, ettemme tahdo mennä blokkiin "riippumattomuus-puolueen" kanssa, joksi hän on ristinyt nyt svaradshistit sen jälkeen, kun nuo herrat viime kansalliskongressissa äänestivät riippumattomuustunnusta vastaan. Roy ylistelee svaradshisteja taistelijoina antikommunistista lakia vastaan, mutta heidän "ansionsa" ovat paljon vaatimattomammat. Lakiasäätvässä kokouksessa äänestivät he vain sen lain lykkäämisen puolesta, joka koski ulkomaalaisten kommunistien karkoittamista. Siitä huolimatta on kommunistinen liike Intiassa lain ulkopuolella, hallitus kohdistaa siihen mitä ankarimpia vainotoimenpiteitä, mistä Roy ei kirjoituksessaan puhu mitään. Ja äskettäin autoivat nuo samat svaradshistit hallitusta viemään lakiasäätvässä kokouksessa läpi lain *ammattiliittoja vastaan*. Ja näiden svaradshistien kanssa, jotka eivät voi päättää, mikä on parempi — boikottiko vai korkeiden virkapaikkojen otto Englannin hallitukselta — näiden kanssa meidän olisi liitto solmittava? Kiitos kunniasta!

Roy syyttää meitä myös siitä, että muka meidän radikalismimme takia eräät pikkuporvarillisen intelligenssin johtajat ("itsenäisyysliigasta") ovat eronneet vallankumouksellisesta joukkoliikkeestä ja lähentyneet porvarillisia antautujia. Tällähän hän itse alleviivaa, että pikkuporvariston joukot ovat jääneet vallankumoukselliseen leiriin. No mitäs sitten, jos meidän syymme tosiaan on — kuten Roy väittää — että pikkuporvariston horjuvat johtajat luikkivat suurporvariston leiriin, mutta joukot ovat pysyneet uskollisina vallankumoukselle ja kulkevat meidän kanssamme; se olisi kaikkea muuta kuin huono tulos. Hyvällä omallatunnolla me siitä otamme vastataksemme. Mutta se, mitä Roy suosittelee, se on

oikein emähvostismia. Vallankumouksellinen käyminen on havaittavissa Intian pikkuporvaristonkin joukoissa, jopa osassa pikkuporvarillista intelligenssiä, se on tosi-asia, mutta nuo joukot voidaan johtaa tosi taisteluun imperialisteja vastaan vain sikäli kuin ne vapautuvat kansallisen porvariston, svaradshistien ym. vaikutuksesta. Vain sitä tietä voi niiden vallankumouksellinen liike kulkea.

Liikkeemme heikot puolet Intiassa eivät ole ne, joista Roy puhuu. Suurin heikkoutemme siellä on se, että emme ole kyllin lujasti järjestyneet kommunistisena puolueena. Osa Intian kommunisteja on työskennellyt "työläis- ja talonpoikaisten puolueiden" riveissä. Me olemme lausuneet ajatuksen, että noissa puolueissa pitää toimia siihen suuntaan, että ne muuttuisivat rakenteeltaan ja saisivat uuden organisatiomuodon, joka vastaisi leninismien periaattelta. Mutta pahinta näissä puolueissa ei ole ollut se, että niillä on kahden luokan luonne, pahinta on ollut se, että käytännöllistä vallankumouksellista työtä on talonpoikaiston keskuudessa tehty tähän asti tavattoman heikosti. Objektiivinen tilanne kärjistyy Intiassa nopeasti. Selvistä vallankumouksellisen tilanteen kypsymisen oireista puhuvat lehtitiedot Bombaystä miltei joka päivä. Valtavan poliittisen joukkoliikkeen alkuvoimainen nousu, jättiläismäisten mielenosoitusten ja lakkojen puhkeaminen liikkeen johtajien vangitsemisen yhteydessä — ne ovat väkevästi kehittyvän vallankumouksellisen tilanteen varmoja merkkejä. Meidän intialaisten toveriemme käytös on siinä suhteessa oireellinen. Viime vuonna oli meidän todettava, että intialaisilla kommunisteilla oli ollut aika suuria virheitä ja horjuntaa. Mutta miten onkaan heidän suhtautumisensa asioihin nyt muuttunut. Siinä voimme panna merkille tavattoman eron. Tuo kasvu on ajan merkki. Voimakasta kuohun-

taa on toistaiseksi ollut havaittavissa vain Bombayssa; muilla paikkakunnilla tapahtuvaa liikehtimistä ei voi siihen verrata. Mutta se ei merkitse sitä, että Bombay olisi poikkeus; se merkitsee vain sitä, että Bombayn proletariaatti kulkee Intian vallankumousliikkeen *etunenässä*. Rautatieläisten lakko viime vuonna osoitti jo puolivallankumouksellisten mielialojen huomattavaa leviämistä. Siitä lähtien ovat tapahtumat aina vain vahvistaneet oikeaksi VI:ssa maailmankongressissa tekemämme tilannearvion, silloin kun totesimme Intiassa tapahtuvan suuren vallankumouksellisen kriisin nopean kasvamisen.

Askettain vangitut Intian työläis- ja talonpoikaismuonien sekä Bombayn kutomatyöläislakkoilaiden johtajat, jotka nyt istuvat syytetyjen penkillä Meerutin jutussa, ovat Intian työväenluokan ja talonpoikaiston parhaita edustajia. Heidän lujuuksensa tuon jutun aikana osoittaa, että he ovat suuren vallankumouksellisen joukkoliikkeen edustajia, joukkoliikkeen, joka tukee heitä vankilan muurien sisälläkin. Lähimmät vuodet voivat näyttää, että jokainen noista syytetyistä ei edusta vain tuhansia ja kymmeniätuhansia, vaan satojatuhansia, ja ehkäpä miljoonia vallankumouksellisia. Ehdotan, että täysistunto lähettää veljellisen tervehdyksensä Meerutin jutussa syytetyille.

III. Sisäisten luokkaristiriitojen kärjistyminen kapitalistisissa maissa

Porvariston luokkaherruuden fasistisoiminen

Porvariston luokkapoliittikan päämääränä on tietenkin aina ollut sen vallan taloudellinen ja poliittinen vakaannuttaminen ja lujittaminen. Mutta uutta on nykyisenä

aikana se, että kapitalistisen komennon ulkoisen ja sisäisen aseman horjumisen seurauksena käyvät entiset vakaannuttamismetodit yhä kelpaamattomammiksi, ja on ne vaihdettava uusiin. Siinä mielessä on porvariston sisäpoliitikalla suunta: ensiksi hyökkäyksen tiukentaminen proletariaatin elintasoa vastaan, ja toiseksi porvariston luokkaherruuden fasistisoimisen vahvistaminen. Työväenluokan kovemmasta pusertamisesta sen taloudellisen aseman huonontamistarkoituksessa olen jo puhunut selostukseni ensi osassa; tähän kuuluvat ei vain työn voimaperäistäminen, palkan alentaminen, vaan myös osittain työajan pidentäminen, yhteiskunnallisen lainsäädännön huononeminen, verotuksen lisääntyminen, elintarpeiden, vaatteiden, asuntojen jne. jatkuva kallistuminen.

Oikeistolaiset kiistävät porvariston luokkaherruuden yleisen fasistisoitumisprosessin. He opettavat meille, että porvarillinen demokratiakin on itse asiassa sekin kapitalistiluokan diktatuuria. Ilman heitäkin me tiedämme mainiosti, että porvarillinen demokratia on luokkaherruutta. Mutta kokemus on osoittanut, että nykyisenä ajanjaksona porvarillisen demokratian vanhat muodot voivat yhä vähemmän tyydyttää vallitsevaa porvaristoa. Porvariston luokkaherruuden sisällä on tapahtumassa siirto parlamentaarisisista metodeista avoimen terrorin ja väkivaltakomennon metodeihin, kansalaissodan menetelmiin. Nämä menetelmät, joita tosin on käytetty usein aikaisemminkin porvarillisen demokratian puitteissa, alkavat saada vallitsevan tilan kapitalistimaiden valtiovallassa ja yleensä porvariston luokkaherruudessa.

Tuota suuntausta ei porvaristo ole läheskään kaikkialla toteuttanut täydellisenä. Muutamissa maissa se on pitkäaikaisemman prosessin luontoinen. Mutta tuo prosessi on kypsymässä ei vain Italiassa, Puolassa, Suomes-

sa, Balkanin maissa, vaan kaikkialla kapitalistisessa maailmassa. Tietenkin on Italian fasismissa luonteenomaisia kansallisia erikoispiirteitäkin. Mutta kuitenkin omaksuvat muutkin kapitalistiset maat yhä enemmän monia Italian fasismin oleellisia piirteitä. Olisi tietysti virhe väittää, että fasismi vallitsee jo kaikkialla, että MacDonaldin komento on Englannin fasismia yms. Ei, se mikä Italiassa kävi yhdellä iskulla, vaatii eräissä muissa maissa aikaa, enemmän tai vähemmän. Toisissa maissa ei tuo prosessi ehkä pääse koskaan valmiiksi, kun sen katkaisee proletaarinen vallankumous. Eipä edes Saksassa ole vielä täysin kehkeytynyttä ja yhtenäistä fasismia, vielä vähemmän voi sitä väittää Englannista. Britannian fasismi ilmenee nykyään osaksi Britannian siirtomaakomennossa, osaksi fasistijärjestöissä itse Englannissa, osaksi Työväenpuolueen ja MacDonaldin hallituksen alkavassa fasistisoitumisessa. Lähivuosina tulee Englannin fasismi harppaamaan seitseenpeninkulmaisain askelin, siitä ei ole mitään epäilystä, mutta nyt ei tuo prosessi ole vielä käynyt loppuun, ja täytyy toivoa, että Britannian proletariaatti tekee siitä lopun jo ennen sitä. Nykyään kehittyy fasistisoitumisprosessi kaikkein nopeimmassa tahdissa Saksassa. Mitä se merkitsee, sen näemme Zörgiebelien ja Severingien pyöveli-esimerkistä. Rinnastakaa nyt tähän todellisuuteen Kautskyn kirjoitelma "nykyaikaisesta demokraattisesta valtiosta", missä vallitsee "tasa-arvo aseistautumiseen" eli, kuten Kautsky lisää, "tasa-arvo aseistamattomuuteen", koska on liiankin ilmeistä, että porvaristo, jolla on käsissään tankit, panssariautot jne. käyttää kaikki keinot proletariaatin aseistariisumiseksi; Kautskyn sanain mukaan tuo valtio tekasee "funktionaalisen muutoksen". Tuota muutosta vertaa hän "toukka-asteelta" "perhosasteelle" siirtymiseksi, jolloin tulee aika "nauttia lemмен leikeistä" ja

”riemuisestä liitelystä kukasta kukkaan”. Voiko kuvitella mielessään inhoittavampaa valhetta kuin Kautskyn kuvaama porvarillisen valtion siirtyminen ”sosialismiin”. Itse asiassa on se siirtymistä fasismiin.

Toinen kysymys. Olisiko fasistisoitumista pidettävä porvariston luokkaherruuden voimana vai heikkoutena? Tov. Ewert ja muut ehkä kuvittelevat kapinoivansa pessimistisiä perspektiivejä vastaan, kun kiistävät sen, että porvarillinen demokratia vaihtuu fasismiin. Mutta itse asiassahan ei valtiokomennon fasistisoituminen lainkaan ole porvariston aseman lujittumisen osoittaja. Jo fasistisoituneen Euroopan osan kartalla näemme päinvastaita: Italia, Puola, Suomi, Jugoslavia, Rumania, Bulgaria ja vielä jotkut muut maat — voidaanko väittää, että juuri näissä maissa on porvariston valta vahvin ja lujin? Lujempi kuin esim. Yhdysvalloissa, Skandinaviassa, Englannissa ja Ranskassa? Ei mitenkään. Ennemmin voisi miltei tehdä säännön, että mitä epävarmemmaksi vallitseva luokkavalta tuntee itsensä, sitä enemmän yrittää se turvautua diktatooriin väkivaltakeinoihin. Se on jo aikaisemmin todettu. Vallankumouksen aattona oli tsarismi Venäjällä näköjään kaikkivaltias, niin paljon pistimiä oli se koonnut, mutta nuo pistimet eivät olleet enää tsarismien turvana. Porvariston luokkaherruuden fasistisoituminen asettaa eteemme epäilemättä joukon uusia tehtäviä ja taktillisia pulmia; meidän täytyy pohtia niitä erittäin vakavasti muokataksemme vallankumouksellisia menettelytapoja, jotka täysin vastaavat tilannetta, mutta fasismi ei ole porvariston vahvistumista.

On totta, että nykyaikainen sotatekniikka antaa porvariston käsiin väkevän aseiden taistelua varten aseistamattomia kansanjoukkoja vastaan (raskas tykistö, lentokoneet, kemialliset taisteluvälineet). Mutta samalla kasvaa sitäkin enemmän nykyaikaisen sodankäynnin

riippuvuus teollisuudesta ja siis myös teollisuusproletariaatista. Kaikissa maissa käydään taistelua niin kutsutusta "luotettavasta armeijasta", mutta siitä probleemista on tullut sama kuin porvariston ratkaistavaksi aivan mahdottomasta "luotettavan proletariaatin" kysymyksestä. Jotkut imperialistisen koulun sotilasspesialisteista, Fuller ja hänen kaltaisensa, suosittelivat miljoona-armeijain tilalle pieniä hyvän ammattikouluutuksen saaneita palkka-armeijoita, joiden vahvistuksena käytettäisiin vain fasistisia reservejä. Mutta se on pelkkää imperialistista utopiaa, epätoivoista ulospääsyn etsintää siitä umpikujasta, mihin militarismin kehitys on tullut. Imperialistista sotaa on mahdoton käydä aseistamatta suuria kansanjoukkoja, mobilisoimatta koko väestöä ja ilman kaikkien tärkeimpien teollisuusalojen mitä läheisintä myötävaikutusta, niin ennen sotaa kuin sodan aikana. Siinä juuri perussyy siihen, että luokkataistelu nykyisenä ajanjaksona voimakkaasti keskittyy *tuotantolaitoksiin*. Porvariston ja kommunistipuolueen välillä käydään alituista taistelua "luotettavasta tuotantolaitoksesta". Juuri tuotantolaitokset ratkaisevat tulevan sodan ja tulevan kansalaissodan lopputuloksen. (Ä ä n i s a l i s t a : "Oikein!")

S o s i a l i f a s i s m i s t a

Rinnan porvariston luokkaherruuden fasistisoitumisen kanssa tapahtuu myös reformistisen ammattijärjestö-virkavallan ja II Internationalen puolueiden fasistisoituminen. Reformismista kasvaa sosialifasismi. Joku voisi pitää tätä leimaamista pelkkänä haukkumisena. Mutta ei se niin ole. Poliittisen puolueen tosiasiallista sisältöä on arvioitava sen tekojen perusteella. Ei saa

katsoa sosialidemokraatteja turpaan, vaan nyrkkeihin. II Internationalen I kongressissa päätettiin kaikkialla järjestää kansainvälisiä mielenosoituksia vapunpäivänä. Mutta nyt järjestää II Internationalen Saksan osasto poliisien aseellisia hyökkäyksiä Saksan proletariaatin vappumielenosoitusten kimppuun. Kaikkialla työskentelevät reformistit erilaisissa porvariston luokkataistelujärjestöissä, pakollisissa sovinto-olkeuselimissä, "talousneuvostoissa" jne. He äänestävät vallankumousohjelmaa vastaan tähdättyjen poikkeuslakien puolesta, ja osallistuvat aktiivisesti sodan valmisteluun. He suorittavat tuhansia pieniä ja suurempia imperialismin heidän toimitettavakseen antamia pyövelintekoja hallintoviroissaan niin emämaissa kuin siirtomaissakin. Eikö tuo käytäntö ole fasistista? Epäilemättä fasistista. Mutta ovatko sosialidemokraatit samaa kuin fasistit? Eivät aivan niin — ne ovat sosialifasisteja. Siinä on eroa. Mikä ero?

Fasistit ovat natsionalisteja, imperialisteja, sodanlietoja, sosialismin vihollisia, itsenäisen työväenliikkeen tukahuttajia, työläisten murhaajia jne. Sosialifasistit toimivat ylipäänsä fasistien tapaan, mutta eivät tee fasistista tekoaan avoimesti, vaan sokaisevan kaasupilven suojassa. Sosialifasismille on luonteenomaista: imperialistinen politiikka — internationalismin lipun alla, kapitalistinen politiikka — sosialismin lipun alla, työtätekevään demokraattisten oikeuksien hävittäminen — demokratian lipun alla, reformien poistaminen — reformismin lipun alla, työläisten murhaaminen — työväenpolitiikan lipun alla jne. "Puhtaan" fasismin paatos löytää ilmaisunsa "kansakunnan" tunnuksessa, ja hillittömässä agitatioissa imperialististen valloitusten puolesta. Sosialifasismin paatos ilmenee valtion säilyttämisen tunnuksessa: "Me olemme pelastaneet valtion, ilman

meitä valtio olisi joutunut tuhoon." Tavallisilla fasis-teilla voi myös olla yhteys määrättyihin joukkoihin, se sopii esim. italialaisen fasismin olemukseen. Mutta so-sialifasistit ovat läheisemmässä yhteydessä proletaarisen joukkoliikkeen kanssa kuin muut fasistit, heillä on yh-teydet proletariaatin historiallisesti muodostuneisiin joukkojärjestöihin ja he koettavat käyttää näitä työ-väenluokan itsensä vahingoksi. Tavalliset fasistit käyt-tävät yksinkertaista taktiikkaa, tulen ja miekan taktiik-kaa. Sosialifasistien on käytettävä kombinoitua taktiik-kaa, varovaisempaa, heidän pitää luovia enemmän käyt-täen kaikkia parlamentarismin kulissientakaisia juonit-teluja ja vaalidemagogian kaikkia silmäkääntötemppu-ja, heidän on ulkopoliitikassa pelattava pasifistisilla tunnuslauseilla jne. Päämäärä on fasisteilla ja sociali-fasisteilla sama, ero vain tunnuslauseissa ja osittain me-todeissa.

Tämä johtaa siihen, että "puhdas" fasismi ei tarvitse vasenta siipeä, kun taas sosialifasismille se on ihan vält-tämätön. Eikä muuta tarvitse, kuin että tämä "vasem-misto" pilaa poliittisen maineensa, niin sosialifasismin on luotava itselleen uusi vasen siipi. Juuri tuon sociali-fasismin vasemman siiven erikoistehtävänä onkin pasi-fistisilla, demokraattisilla ja sosialistisilla tunnuslau-seilla pelaaminen.

Selvää on, että mitä pitemmälle sosialifasismi kehit-tyy, sitä enemmän se lähenee "puhdasta" fasismia. Mut-ta tuo kehitys on pitkäaikainen prosessi. Voidaan tode-ta, että eri maiden sosialidemokratia on päässyt tuon prosessin eri asteille. Englannin labourismin en voi kenties sanoa olevan sosialifasismin toukka-asteella, sen sijaan kuin Saksan sosialidemokratia on jo per-hos-asteella. Viime kongressissamme puhuttiin II In-ternationalen sosialifasistisen kehityksen "silmuista".

Nyt ovat nuo silmut kasvaneet reheviksi. Jatkuvassa kehitysprosessissa käy sosialifasisteille yhä vaikeammaksi peitellä räikeätä ristiriitaa sanojensa ja tekojensa välillä.

Näin menettää sosialifasismi loppujen lopuksi erikoismerkityksensä. Tavallinen fasismi on helposti paljastettavissa. Tavallinen fasisti tunnustaa suoraan olevansa fasisti. Mutta sosialifasisti, joka on todettu syy-pääksi sosialifasismiin, on samaa kuin paljastettu provokaattori; porvariston silmissä kadottaa hän kaiken arvon, hänet pitää erottaa tai siirtää toiseen toimeen. Sentähden on sosialifasismiin paljastaminen meille erinomaisten tärkeä tehtävä. Wells, joka Magdeburgin edustajakokouksessa puhui diktatuuritunnuksen puolesta, käyttäytyi mielestäni vähän varomattomasti ja hätiköiden. Hänen olisi pitänyt etukäteen ottaa Kautskyttä selvää, mikä paremmin sopii sosialifasistiseksi tunnukseksi, diktatuuri vai demokratia. Kun Saksan sosialifasismi noin vain avoimesti puhuu porvariston diktatuurin puolesta, kun se avoimesti esiintyy fasismina, niin ei Saksan työväenluokan enemmistön voittaminen proletarisen vallankumouksen puolelle ole enää vaikeata.

Kärjistyvän pulan tähden on Englannin ja Saksan porvariston ollut pakko ottaa maan hallitsemiseen mukaan palvelushaluisia sosialifasisteja. Näiden maiden porvariston on vaikea ilman reformistien apua saada aikaan "teollisuusrauhaa" ja kätkeä sodan valmistelua passifismin naamion taakse. Jos "rauhan turvaamisen", "siirtomaiden demokraattisten oikeuksien" tai "työväenpolitiikan" puolesta alkaa saarnata Chamberlain tai Baldwin, niin ei heitä usko yksikään ainoa työläinen. Voimainsa mukaan ovat he sitä yrittäneet tehdä, mutta seurauksena oli, että Labour-puolue sai 8 miljoonaa ääntä.

Kas sentähden on Englannin porvariston ollut pakko turvautua Labour-puolueen apuun.

Sosialidemokratian tehtävänä on nykyään ensiksi pikuporvarillisen, finanssipääoman imperialistista politiikkaa vastaan suuntautuvan opposition harhaanjohtaminen ja hajoittaminen, sen pasifististen ja demokraattisten esteiden poistaminen: toiseksi sen reformistisen opposition voittaminen, joka osalla työläisistä on kapitalistista rationalisointia ja muita finanssipääoman hyökäysmuotoja vastaan, ja valtiojärjestelmän fasistisoimisen suoranaisten puoltajain värvääminen eräistä proletariaatin etuoikeutetuista kerroksista; kolmanneksi, työtätekevän laajain joukkojen vasemmistumisprosessin jarruttaminen, yrittämällä työläisrintaman hajoittamista ja kommunistisen työväenliikkeen hävittämistä. Missä määrin sosialidemokratian onnistuu tuo sille annettu tehtävä täyttää, se on tietysti jo toinen kysymys.

Työväenluokan vasemmistumis- prosessi

Sosialidemokratian fasistisoitumisprosessin vastakoh-
tana on työväenluokan vasemmistumisen suuri prosessi.

Mitä tuo *vasemmistuminen* merkitsee? Se merkitsee laajain proletaaristen joukkojen voimistuvaa siirtymistä reformistisesta oppositiosta vallankumoukselliseen joukkotaisteluun. Se onkin se suuri liike työväenluokan sisällä, mikä on nykyiselle kaudelle luonteenomaista.

Miten tuo prosessi tapahtuu? Mistä riippuu sen kulku ja vauhti? Se on meidän käytännönpolitiikallamme erittäin tärkeä kysymys. Siihen vastatessani tahtoisin ennen kaikkea osoittaa, että proletaaristen joukkojen vasemmistumisprosessi riippuu näiden joukkojen nykyise-

nä aikana hankkimasta uudesta, kumouksellistavasta kokemuksesta. Ensi kädessä tähän kuuluvat: 1) sen muutoksen tajuaminen, mikä tapahtuu niin itse näiden joukkojen kuin porvaristonkin objektiivisessa asemassa; 2) sosialidemokratian sosialifasistisen politiikan antama kokemus; 3) kommunistisen puolueen taisteluun ja työhön liittyvä työläisjoukkojen kokemus.

Eri muodoissa käyvän työväenluokan taloudellisen aseman absoluuttinen huononeminen antaa proletaarijoukoille uuden suuriarvoisen kokemuksen, joka lujittaa proletaarista luokkatietoisuutta ja hävittää reformistisia harhoja. Joukkotyöttömyys ja proletariaatin koko elämän epävarmuus (jopa Yhdysvalloissakin, missä työväenluokan aineellista asemaa on pidetty kaikkein varmimpana) ovat työväenluokan aseman huonontumisen tärkeimmät tekijät. Suuri osa ammattitaitoisistakin työläisistä menettää yhä enemmän etuoikeutetun asemansa. Muistatte, miten eräät kommunistitkin ovat kirjoittaneet tavattoman laajasta työläisaristokratia-kerroksesta; ei se puhe ennenkään vastannut todellisuutta, mutta vielä vähemmän se on totta nykyisenä kautena. Ne mahdollisuudet, mitä imperialismilla on eräiden työläiskerrostien ostamiseen, pienenevät pienentämään, köyhyys ja sen mukana kuohunta — kuten Marx sanoo — kasvaa erityisellä voimalla.

Minun mielestäni on meidän entistä vielä paljoo suuremmassa määrin kohdistettava huomiomme palkkatalutuihin ja työaikakysymykseen. Meidän pitää nostaa etualalle kysymys 7-tuntisesta työpäivästä. Reformistien loppumattoman antautumisstrategian johdosta tulee kysymyksestä *”taistellako, vai eikö taistella”* työläiselle sama kuin: ollako vai ei olla? Jos joukoissa vielä ilmeneekin horjuntaa tässä kysymyksessä, niin kommunistit eivät saa millään ehdolla tehdä pienintäkään

myönnytystä reformistien antautumistoiminnalle. Jokainen pieninkin peräänantaminen halpasi joukkojen vasemmistumista. Meidän on herätettävä joukot tekemään selvän päätöksen. Alussa joukot pyrkivät itenäisen taloudellisen liikehtimisen tielle, ilman reformistisia johtajia, ja osittain niitä vastaan. Joukot tarvitsevat uusia johtajia: ne etsivät uusia johtajia taistelua järjestämään ja johtamaan. Jos kommunistit alkavat horjua silloin kun on kysymys taloudellisten joukko-taistelujen kehittämisestä, tai jos he yrittävät sellaisen taistelun vaihtaa vallankumouksellisen fraasin ja puoli-reformistisen käytännön politiikkaan, niin ovat he menettänyt miestä vallankumousliikkeeltä, ja ohjailevat vasemmistuvain joukkojen liikettä vallankumouksellistumis-uomasta reformismin uomaan.

Uusi taistelun vaihe (näitä vaiheita ei ole ehdottomasti käsitettävä niin, että ne aikajärjestyksessä seuraisivat toinen toistaan) seuraa siitä, että valtiovallan alltuinen esiintyminen liitossa työnantajakäytösten, trustien jne. kanssa antaa työläisten taloudelliselle taistelulle poliittisen sisällön. Valtiovallan ja koko porvariston luokkaherruuden fasistisoituminen aina tuotantolaitoksesta alkaen, avoin imperialistinen politiikka ja sotavalmistelut, kaikki se antaa iskuja joukkojen pasifistisille harhakuviteluille. Reformistien sosialifasistinen käytäntö antaa joukoille välttämätöntä havainto-opetusta. "Yhteiskuntarauhan" säilyttäminen (yhteiskunnallisen vakuutuksen ym.) vanha koneisto käy yhä mitättömämmäksi. Aika ajoin tietysti yritetään koetella eräitä uusia lahjomismenetelmiä. Esimerkiksi Ranskassa ehdotti eräs viisas porvari, että ammattiliittojen keskuuteen — ei tietystikään unitaaristen ammattiliittojen, vaan reformististen — levitettäisiin tuotantolaitosten osakkeita, jotta niitä kiinnostaisi voitto. (Ääni salista:

Sitä käytetään Saksassakin!) Se on merkki siitä, että porvaristo etsii uusia metodeja työväenluokan erään osan ostamiseksi. Mutta nykyisen ajanjakson erikoistunnusmerkki ei ole siinä. Porvarillisen luokkaherruuden nykyinen kurssi tähtää siihen, että "yhteiskunta-rauhan" säilyttämisen vanhan koneiston sijalle tulee fasistiterrorin menettelytavat.

Työväenluokkaan kohdistetun terroristisen komennon herättämä poliittinen vastavaikutus ei ole sama kuin harhaluulojen. Yleensä on välttämätöntä entistä perusteellisemmin tutkia fasistikomennon alaisuudessa tapahtuvan joukkotyön probleemia, sillä meidän pitää oppia järjestämään joukkoliike sellaisiin muotoihin, jotka parhaiten takaavat sen kehittymisen valkoisen terrorin oloissa. Meidän täytyy kaikella tavalla tehdä vallitsevalle komennolle mahdottomaksi joukkoliikkeen tukahduttaminen ja sen vallankumouksellisen johdon hävittäminen. Toisaalta voi terrori hallitusmahtina synnyttää joukoissa tiettyä passiivisuutta. Voivatpa hyvätkin vallankumoukselliset työläiset terroristikomennon vaikutuksesta jäädä joksikin aikaa passiivisiksi legaalisisissa järjestöissä; tilanteessa, missä ei vielä ilmene kärkevää vallankumouksellista luonnetta, he eivät osoita olevansa valmiit kantamaan sellaisia uhreja, joita he todella antavat ratkaisevien taistelujen hetkellä. Mutta toisaalta lietsoo terroristikomento joukoissa kasvavaa luokkavihaa. Tässä tulee kuitenkin esille tärkeä seikka. Kaikkinaisen taantumus voi aiheuttaa joukkojen reformististen harhojen särkymisen ja voimistaa luokkavihaa. Ne ovat välttämättömiä aineksia proletariaatin vallankumouksellistumiselle. Mutta se ei vielä selvitä meille sitä kaikkea uutta, mitä on nykyisten joukkotaistelujen luonteessa. Terroristinen komento voi istuttaa syvälle tietoisuuteen käsityksen poliittisen taistelun välttämättö-

myydestä, mutta se ei vielä merkitse taistelun alkamista täydellä voimalla. Se ei vielä selitä sitä intomiehistä pyrkimystä poliittisiin joukkotaisteluihin, jonka olemme saattaneet todeta useimmissa viime aikain joukkoliikkeissä, sellaisissakin, jotka ovat olleet luonteeltaan taloudellisia. Tuo veto poliittiseen luokkataisteluun, tuo tendenssi taistelun puitteiden rajuun laajentamiseen, tuo proletariaatin joukkotaistelujen *hyökkäyshenki*, se on tärkein uusi seikka. Ei se ole vielä kaikkialla ilmennyt kirkkaasti, mutta selvää selvemmin signallisoivat sitä Berliini, Ruhrin taistelut, Lodz, Bombay.

Nykyisten joukkotaistelujen luonne

On kuvaavaa, että nyt tapahtuvan kapitalistisen maailman tasapainon horjumisen tajuavat laajat proletaarijoukot paljon selvemmin kuin eräät opportunisti-kommunistit (sopuiliijain tapaiset). Joukot tuntevat vaistomaisesti, että nyt käy vallankumouksellinen taistelu mahdolliseksi. Se ei ole enää horjuntaa "taistellako vai ei taistella" vaihtoehdon edessä, ei enää painostavaa tuntuu siitä, että taistelu on objektiivisesti välttämätöntä, olkoonpa että se olisi toivotontakin; vaan se on jo uskalliasta halua taisteluun, nimenomaan poliittiseen taisteluun, poliittiseen joukkolakkoon.

Kapitalismin vakaantumiskaudella kohdistuu joukkotaistelun painopiste välittömiin osavaatimuksiin. Se on tärkeä ero. Näiden osavaatimusten yhdistäminen vallankumousliikkeen strategisten tehtävään kanssa on sinä aikana suurille joukoille enemmän tai vähemmän yhdentekevä tai epäoleellinen probleemi. Sinä aikana niiden yhdistämisellä lopullisiin vallankumouksellisiin päämääriin on etupäässä propagandistinen merkitys.

Nykyisenäkin ajanjaksona on joukkojen taistelun läh-
tökohtana joukkojen välittömät jokapäiväiset tarpeet.
Se on meidän aina otettava huomioon taktiikassamme.
Mutta nyt ei taistelu rajoitu näihin välittömiin osavaa-
timuksiin, vaan on sillä selvä, voimakas taipumus pai-
sua ulos näistä puitteista. Nyt taistellaan sellaisissakin
tapauksissa, jolloin tiedetään, ettei vaatimusten väli-
töntä täyttymistä voida saavuttaa. Taistellaan, jottei
antauduttaisi luokkavoimana eikä orjain tavoin painet-
taisi päätä alas luokkaviihollisen edessä. *Kova kovaa
vastaan*, kuuluu ääni laajoista työläisjoukoista. Mah-
dolliset osittaiset tappiot eivät tänä aikana enää synnytä
painunutta mielialaa ja raskaatkin tappiot kestetään
helpommin kuin taistelutta antautuminen. (Ääni salis-
ta: "Oikein!") Joukot esittävät nyt enemmän tai vä-
hemmän tietoisesti vaatimuksen *taisteluasemain lujitta-
misesta* uuteen voimainkoetukseen valmistautumiseksi
taistelussa luokkaviihollista vastaan.

Sellainen on nyt jo enemmän tai vähemmän selvästi
eräissä joukkotaisteluissa ilmenevän *proletaarisen hyök-
käyksen* luonne, eroituksena liikkeen puolustusluontees-
ta sodanjälkeisen ajan toisella kaudella. Onko taistelun
välittömänä lähtökohtana työpalkan kohottamistunnus,
vai työpalkan alentamisen vastustaminen — se ei mää-
rää liikkeen pohjimaista luonnetta.

Liikkeen taisteluluonteen kanssa yhteydessä on Neu-
vostoliiton kasvava vallankumouksellinen vetovoima ka-
pitalististen maiden proletariaatin laajoihin joukkoihin
nähdessä. Neuvostoliitto on elävä, suurenmoinen esimerk-
ki siitä, että sosialistinen vallankumous, proletariaatin
diktatuuri on mahdollinen. Siitä johtuu tavaton mie-
lenkiinto neuvostomaan proletariaatin sosialistiseen luo-
mistyöhön. Joukkoliikkeen vallankumouksellistuminen
on prosessi, joka on vasta alkanut tai joka on päässyt

vasta puolitiehen, mutta se tulee ehdottomasti kehittymään ja mitä pitemmälle se kehittyy, sitä enemmän se auttaa kommunististen puolueitten vaikutuksen kasvamista, jos vain kommunistipuolueiden taktikka on oikea.

Oikeistolaisten ja sopuilijain
antautumismielialoja, perässä-
laahustamista vastaan

Oikeistolaiset kirkuvat, että Kommunistinen Internationale ajaa muka "lahkolais"-politiikkaa. Heillähän on näet aina ollut patentti "joukkojen valloittamiseen". Missä ovat Frossardin, Höglundin, Brandlerin ja muiden luopurien, minkä nimisiä kaikki lienevätkään, joukot? Niin, me tiedämme, että vallankumouksellisen työväenliikkeen viholliset koettavat kaikin keinoin eristää meidän proletaarijoukoista eroittamalla työläisiä työlaitoksista, eroittamalla reformistisista ammattiliitoista, lakkauttamalla kommunistisen sanomalehdistön, hajoittamalla järjestöjamme, tunkemalla puolueemme maan alle. Me emme saa taistelutta alistua siihen. Kommunistisen liikkeen ja vallankumouksellisten järjestöjen julkisina säilyttämisen puolesta tulemme taistelemaan mitä päättävimmän. *Me valloitamme* joukot ammattiliittojen sisällä ja niiden ulkopuolella. Miten? Oikeistolaistenko reseptin mukaan? Eii! Se ei johtaisi joukkojen valtaamiseen vallankumouksen puolelle, vaan vain vasemmistumisprosessin ohjaamiseen reformismin uomaan.

Thalheimer ei pidä joukkojen valloittamisen venäläisistä metodeista. Hän veisaa jälleen vanhaa virttänsä "länsieurooppalaisista metodeista". Koko tuo viisaus johtaa käytännössä antautumiseen ammattiliittobyro-

kraattien edessä — ja hetkellä, jolloin ammatillisesti järjestyneen työväestön laajat joukot jo valmistelevat kapinaa reformistipamppujen tappavaa ammattiliitto-legalismia vastaan.

Brandlerilaisten tapaisten oikeisto-”kommunistien” objektiivisesti esittämä osa on nykyään sama kuin sosialidemokratian vasemman siiven. Miksikäs sosialidemokratian vasemman siiven pitäisi olla vain sosialidemokraattisen puolueen sisällä? Se voi mainiosti olla sen ulkopuolellakin. Mitä enemmän Levi ja Kumpp. osoittautuvat vararikkoisiksi, sitä suuremmassa määrin heidän tilalleen tulevat Brandlerit ja Thalheimerit. Nykyisen kauden luonne ilmenee myös siinä, että niin meidän puolellamme kuin reformistienkin puolella on kiteytymiskeskuksia, jotka suurten magneettien tavoin vetävät puoleensa sukulaisvirtauksia.

Vasemmistuvia joukkoja vetää kommunismiin, ja samaan aikaan sosialidemokratia vetää meidän liikkestämme puoleensa kaiken, mikä on taipuvaista kulkemaan oikealle, mikä kuuluu porvaristoon. Sosialidemokratian paljastamiseen on nykyinen aika itsessään edullinen, mutta oikeistolaisuopiot ja riveihimme jääneet opportunistit peittelevät sosialifasismia. Heidän metodinaan on pidättää joukkojen huomio pikkuseikoissa hämätäkseen suuret periaatteelliset eroavuudet kommunismin ja reformismin välillä.

Sopuiliijat huutavat yhteisrintamataktiikan luulotelusta likvidoisimisesta ja ”hyökkäysteorian” uudistamisesta. Se on järjetöntä puhetta. Vain yhteisrintamataktiikan opportunistinen soveltaminen on likvidoitava. Päätävästi hylkäämme kaikkinaisen putshismin ja pidämme välttämättömänä kommunististen puolueiden vallankumouksellisen liikehtimiskyvyn vahvistamista. Mutta reformismin edessä antautumista emme ikinä pi-

dä sallittuna. Ja varsinkin nykyisenä ajanjaksona pidämme suurimpana vaarana sitä, jos kommunistit *jäävät jälkeen* kasvavasta vallankumouksellisesta joukko-
liikkeestä. Sopuillijat vetoavat Leniniin, joka vuonna 1921 III kongressissa puhui "hyökkäysteoriaa" vastaan. Mutta mitä Lenin sanoi? Tahtoisin sen tässä panna paikalleen. Hän sanoi, että hyökkäysteorian soveltaminen Saksassa maaliskuussa 1921 ei ollut oikein, mutta hän lisäsi, että "vallankumouksellisen hyökkäyksen teoria yleensä ei lainkaan ole väärä". Niin sanoi Lenin; sopuillijain ei onnistu tehdä Leninistä säyseää puolireformistia.

Aivan selvä on, että kommunistinen puolue ei voi missään maassa viedä proletaarista vallankumousta voittoon valloittamatta työväenluokan enemmistön myötätuntoa. Mutta juuri sentakia on jokaisen kommunistisen puolueen osattava nimenomaan nykyisenä työväen kasvavan vallankumouksellisen liikkeen ajanjaksona kulkea tuon liikkeen etunenässä täyttäen käytännössä puolueen johtotehtävän. Vain siten voi kommunistinen puolue työntää eteenpäin ja jouduttaa työväenluokan vallankumouksellistumisprosessia.

Aina emme me näinkään voi saavuttaa heti välitöntä menestystä. Esimerkkinä siitä ovat Englannin viime vaalit. Epäilemättä Englannin puolue teki tässä vaalikamppailussa monta taktillista virhettä, mutta IX:n täysistunnon ja VI kongressin antama linja "luokka luokkaa vastaan" oli oikea linja. Se tunnus ei vielä voinut välittömästi saada aikaan joukkojen virtaamista pois Labour-puolueesta. Mutta nyt alkaa se vaikuttaa dynamiitin tavoin työväenpuolueen ja ammattiliittojen riveissä. Kipinä on heitetty, ja ilman sitä kipinää ei liekki koskaan leimahtaisikaan.

Tuota historian dialektiikkaa eivät vakaantumisen op-

portunisti-kommunistit tietenkään voi käsittää. Heidän perässälaahauspolitiikkansa, heidän horjumisensa ja passiivisuus, oikean hetken ainainen käsistäpäästäminen — se on tavattoman suuri vaara, sitä pitää välttää. Olkoot hakematta tukea Leniniltä ne, jotka tänä ajanjaksona kieltäytyvät kommunistipuolueen johtotehtävästä; mitään yhteistä ei heillä leninismillä kanssa ole, nykyisenä aikana ovat he liikkeessämme painolastina. Kun saksalaiset sopuiliijat julistivat taistelun kahdella rintamalla, paljastivat he itsensä oikeistolaisiksi. Heitä vastaan asetti Saksan kommunistipuolue järkähtämättömän bolshevistisen linjan ja bolshevistisen puolueen rautaisen yhtenäisyyden.

Liikkeen etunenässä vallankumouksellista nousua kohti

Proletariaatin vasemmistumistahti ei ole kaikissa maissa samanlainen. On perinpohjin analysoitava kunakin maan konkreettiset olosuhteet. Nykyisen ajanjakson luonne muuttaa vääjäämättömästi muotoaan — ja siinä juuri asian ydin — uuden vallankumouksellisen nousun jatkuvan kasvamisen suuntaan.

Tämän yhteydessä korostan erikoisesti sodanvaarakysymyksen oikein asettamisen tärkeitä merkitystä. Yhtäältä on välttämätöntä taistella kaikkinaista sodanvaaran väheksymistä vastaan, erittäin vaarallisena virheenä. Mutta toiseksi olisi virhe istua ja odotella vallankumouksellisen tilanteen tuloa vain sodan kautta. Juuri käytännöllisen vallankumoustaistelun kannalta on ehdottomasti välttämätöntä kussakin maassa ottaa huomioon proletariaatin vallankumouksen objektiivisten (ja subjektiivisten) edellytysten kypsyminen konkreet-

tisena *peruskompleksina*, kapitalismin kärjistyvän sisäisten ja ulkoisten ristiriitain synteessinä.

Nykyisenä aikana ovat tilanteen äkinäiset ja odottamattomat muutokset sangen mahdollisia. Ei kukaan tiedä, millä hetkellä sota voi syttyä. Sellaisten olosuhteiden vallitessa, jolloin kymmenkunta erään Neuvostoliittoon rajoittuvan valtakunnan hullua kenraalia voivat yhtäkkiä aloittaa sodan luottaen siihen, että tällaista provokatiota tulee tukemaan joukko muita valtioita, — sellaisissa olosuhteissa ei pidä ennustella mitään kestävämmän pysyvän tilanteen perspektiiveistä.

Taistelu sodanvaaraa vastaan, Neuvostoliiton tukemisen puolesta — siinä keskeisin kansainvälinen tehtävämme. Mutta samoin kuin TPK:n VIII:ssa täysistunnossa tekee mieleni nytkin korostaa sitä, että Neuvostoliiton parasta puolustamista on porvariston kukistaminen omassa maassa.

Johtajaosan valloittaminen kommunistipuolueelle nykyisen ajanjakson joukkotaistelussa, proletariaatin valtakumouksellistuvien laajojen joukkojen etunenässä vääjäämättömästi kulkeminen, se on nykyään meidän yleinen strategiaamme.

Proletariaatin uudet, taisteluihin ennen osallistumattomat kerrokset pyrkivät rintamalle; puolueettomat ja järjestymättömät työläiset, työläisnuorisot, proletariaaniset, maatyöläiset. Maaseudulla, talonpoikaiston keskuudessa tapahtuu yhä enemmän kerrostumiin jakaantumista, ja se meidän pitää ottaa huomioon taistellessamme liittolaisista. Yhtä tärkeitä on siirtomaiden herääväin, orjuutettujen työläis- ja talonpoikaissjoukkojen taisteluriveihin saaminen ja tukeminen.

Luodessamme silmäyksen joukkotaisteluihin sinä lyhyenä aikana, joka eroittaa meidät VI:sta maailmankongressista, voimme me sanoa: aktiivisten luokkatais-

telijain maailmanarmeija kasvaa nopeasti. Ruhrin ja Skotlannin kaivostyöläiset, Puolan ja Ranskan tekstiilityöläiset, Berliinin barrikaaditaistelijat, Bombayn lakkoilaiset ja mielenosoittajat, Kolumbian plantaashien työläiset, Kongon kapinalliset neekerit, Tshekkoslovakian ja Puolan maatyöläislakkoilaiset, Kiinan vallankumoukselliset työläis- ja talonpoikaississit, taistelevat marokkolaiset ja sadattuhannet muut — siinä valtaisa toimiva armeija. Vallankumouksellinen liike maailmassa kasvaa! Yhä uusia ja uusia miljoonia taistelijoita, yhä laajemmat proletaarijoukot on yhdistettävä tiiviisti Kommunistiseen Internationaleen, taisteluun kansainvälistä porvaristoa vastaan ja proletaarisen maailmanvallankumouksen puolesta.